

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ДОХОДІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування», спеціалізації
«Облік, оподаткування та
оцінювання в бізнесі»

Пасенко Дар'ї
Олександрівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Шаповалова Алла
Павлівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
1.1. Економічна сутність, визнання та класифікація доходів підприємства.....	6
1.2. Економіко-правовий аналіз нормативної та огляд спеціальної літератури з теми дослідження.....	14
Висновки до розділу 1.....	19
Розділ 2 РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДОХОДІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ШИННИЙ СОЮЗ ЛТД»	
2.1 Організація обліку доходів на підприємстві	21
2.2 Фінансовий облік доходів та узагальнення інформації про доходи у звітності.....	24
2.3 Управлінський облік доходів підприємства.....	30
Висновки до розділу 2.....	38
Розділ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ТОВ «ШИННИЙ СОЮЗ ЛТД»	
3.1 Напрями удосконалення фінансового обліку доходів.....	40
3.2 Удосконалення управлінського обліку доходів.....	43
Висновки до розділу 3.....	46
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішньому етапі розвитку кожне підприємство незважаючи на форму власності, тип чи розміри ставить собі за мету в результаті фінансово-господарської діяльності здобути якомога більше економічних вигод, тобто максимізувати свої прибутки. Це прагнення є головною ціллю і метою існування кожного підприємства чи організації. Основою зростання прибутковості підприємства є збільшення його доходів. Загальна кількість суб'єктів господарювання та їх обсяг реалізованої продукції, товарів, робіт та послуг за видами економічної діяльності наведено у додатку А, табл А.1 та табл.А.2.

Доходи у кожній сфері суспільного виробництва чи в певній галузі економіки мають свій індивідуальний характер та виступають джерелом покриття матеріальних витрат, амортизації, витрат на оплату праці, відрахувань, непрямих податків тощо.

Актуальність теми обумовлюється тим, що основою ринкового механізму є економічні показники, необхідні для планування та об'єктивної оцінки господарської діяльності підприємства. Основним показником фінансово-господарської діяльності організації є фінансовий результат, який являє собою приріст (зменшення) вартості власного капіталу організації за звітний період. Тому одним із актуальних завдань сучасного етапу розвитку господарюючого суб'єкта є оволодіння сучасними методами ефективного управління формуванням доходів діяльності підприємства. У цьому зв'язку актуальним і своєчасним представляється теоретичне дослідження і розробка науково-методичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення обліку та оподаткування доходів.

Дослідженню питань обліку доходів присвячено ряд робіт зарубіжних і вітчизняних авторів. Теоретичні аспекти доходу підприємства висвітлені розробках таких вчених: Бланк І.А., Блонська О.В., Борисенко С.В., Маренич Т.В., Ніколаєва С.В., Сідун П.В., Пономаренко Л.О., Шмиголь Н.М., та інші.

Проблеми теоретичних і методичних підходів бухгалтерського обліку доходів досліджували провідні вчені, зокрема, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, В.М. Войнаренко, С.Ф. Голов, В.А. Дерій, В.М. Жук, А.Г. Загородній, З.В. Задорожний, М.Д. Корінько, А.С. Каратаєв, В.М. Костюченко, О.А. Лаговська, Я.В. Лебедзевич, Н.М. Макарова, Ю.П. Майданевич, Н.М. Малюга, Л.В. Нападовська, Ф.Х. Найт, П.П. Німчинов, О.В. Олійник, Н.А. Остап'юк, Д.А. Панков, М.С. Пушкар, В.Н. Сердюк, Я.В. Соколов, В.В. Сопко, І.С. Ульянов, Дж.Р. Хікс, Л.В. Чижевська, В.О. Шевчук, Г.А. Ямборко, та ін.

Відаючи належне напрацюванням вчених, зазначемо, що питання обліку та оподаткування доходів підприємств, зокрема підприємств малого бізнесу, потребують подальшого дослідження.

Метою роботи є дослідження обліку та оподаткування доходів діяльності в системі управління підприємством. Для досягнення вказаної мети були поставлені і вирішені наступні завдання:

- визначити економічну сутність та навести класифікацію доходів;
- здійснити економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження;
- розглянути передумови організації та методології обліку та оподаткування доходів у ТОВ «Шинний Союз Лтд»;
- дослідити методику обліку та оподаткування доходів та відображення їх у звітності;
- розглянути методику управлінського обліку доходів підприємств;
- визначити напрямки удосконалення фінансового та управлінського обліку доходів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних та методичних питань обліку доходів в системі управління підприємством.

Об'єктом дослідження є система обліку доходів ТОВ «Шинний Союз Лтд».

Робоча гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що узгодження порядку визнання доходів за вимогам П(С)БО дасть можливість

підвищити ефективність роботи підприємства, а дієве управління доходами сприятиме підвищенню отриманого прибутку.

Основою дослідження є загальнонаукові методи пізнання, що забезпечують вивчення економічних відносин і явищ в їх розвитку і взаємозв'язку. Для з'ясування сутності понять «дохід» використовувалися історичний, цивілізаційний та інституційний підходи. Для вивчення структури та динаміки доходів підприємств застосовано статистичні методи дослідження (спостереження, зведення та групування). Порівняння застосовувалось при вивченні вимог до бухгалтерського обліку. Дослідження організації та методичних підходів бухгалтерського обліку доходів за вимогами П(С)БО здійснювалося із застосуванням методів узагальнення та конкретизації, що дозволило розробити методичний підхід облікового відображення доходів в системі бухгалтерських рахунків підприємства. Застосування методів аналогії та моделювання дозволило розробити напрями удосконалення відображення доходів у регістрах обліку.

Інформаційною базою дослідження стали чинні нормативні документи, праці вітчизняних і закордонних науковців з проблемних питань теорії та методології бухгалтерського обліку доходів, довідкові видання, нормативно-правові акти, матеріали науково-практичних конференцій, статистичні дані, Інтернет-ресурси.

Апробація результатів дослідження о крімє результати випускної кваліфікаційної роботи були опубліковані у науковій статті у збірнику наукових статей студентів Київського національного торговельно-економічного університету [75].

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Економічна сутність, визнання та класифікація доходів підприємства

Дослідження природи та економічної сутності доходів має багатовікову історію. З позицій сучасної науки перші спроби аналізу змісту категорії доходів характеризувались примітивністю, безсистемністю підходу і недостатньою аргументованістю, тим не менш, послужили цінною теоретичною основою для подальших досліджень у цьому напрямку. До середини XIX століття в політичній економії одержала поширення теорія доходів, яка впливала з функціональної ролі факторів виробництва в створенні і розподілі доходів. Такий підхід до характеристики змісту доходів значною мірою зумовлений науковими дослідженнями класиків англійської політичної економії У. Петті [40], А. Сміта [64], Д. Рікардо [60]. Теорія доходів А. Сміта сформувалася через трактування вартості як суми доходів, а також з того, що вартість розпадається на доходи.

Вчені багатьох країн світу, незалежно від періоду їх творчості, висвітлювали категорію доходу в найрізноманітніших її аспектах. Незважаючи на відмінні напрями їх наукових досліджень, поняття «дохід» траплялось у працях майже всіх дослідників. Ця категорія була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл і течій (табл. Б.1, додаток Б).

На думку О. В. Анікіна, прибуток як економічна категорія тут взагалі зникає. А. Маршалл замінив тріаду (праця, капітал, земля) комбінацією чотирьох факторів: праця – заробітна плата, земля – рента, капітал – відсоток, організація – підприємницький дохід. «Помірність» він замінив пристойнішим «очікуванням» [17].

Новий підхід до дослідження змісту доходів застосував К. Маркс, всебічно обґрунтувавши прибуток через теорію доданої вартості. Він

досліджував проблеми розрізнення доданої вартості і прибутку, утворення загальної норми прибутку [17].

В економічній літературі доходи характеризуються, наприклад, як «кошти в грошовій або натуральній формі, одержувані економічними об'єктами в результаті їх економічної діяльності», або як «будь-який приплив грошових коштів або отримання матеріальних цінностей, що володіють грошовою вартістю».

Економічна наука розрізняє два види доходів:

- 1) дохід від економічної діяльності суб'єктів, що господарюють в суспільстві;
- 2) доходи населення і їх перерозподіл між різними соціальними групами.

Розподіл доходів від економічної діяльності господарюючих суб'єктів отримав в західній економічній науці назву функціонального, що відображає реально існуючі відмінності у функціях найнятих робітників і підприємців у відтворювальному процесі підприємства. Розподіл грошових доходів в рамках підприємства, пов'язаний з економічними функціями доходостворюючих суб'єктів, дозволяє виділити три господарчі суб'єкти і відповідні виконання ними економічні функції [28]:

- 1) заробітну плату як дохід найнятого робітника;
- 2) прибуток – як дохід підприємця, власника засобів виробництва (основного капіталу);
- 3) відсоток як дохід на грошовий капітал (позиковий або такий, що надається кредит).

Кожна з форм грошового доходу підприємства винагороджує продуктивні зусилля відповідного господарюючого суб'єкта, забезпечує відтворення системи економічних потреб і інтересів.

Дохід підприємства – це грошові кошти, отримані ним в результаті економічної діяльності за певний період (день, тиждень, місяць, рік). При аналізі доходів підприємства розрізняють [62]:

- 1) валовий прибуток як виручку від реалізації всієї виробленої продукції;
- 2) середній дохід як дохід із розрахунку на одиницю реалізованої продукції;
- 3) граничний дохід (одна з основних категорій неокласичної економічної теорії) як приріст валового доходу від продажу додаткової одиниці продукції.

Дохід – надзвичайно поширене, часто застосовуване та водночас надзвичайно багатозначне поняття, що вживається у різноманітних значеннях (табл.Б.2, додаток Б). У сучасних умовах цей термін починає набувати ширшого значення і тлумачення: по-перше – як основне джерело прибутку (чистого доходу); по-друге – як складна за структурою категорія, що вимагає теоретичного й мето-дологічного уточнення.

Бухгалтерський підхід до поняття «дохід підприємства» переважно базується на терміні «економічна вигода». Такий зміст цієї категорії визначено в Міжнародному стандарті фінансової звітності 15 «Дохід від договорів з клієнтами»: «Дохід – це валове надходження економічних вигод протягом певного періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу» [34]. Аналогічне поняття в Національному стандарті бухгалтерського обліку – НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» інтерпретується наступним чином: «Доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходжень активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання власного капіталу за рахунок внесків учасників (власників) за звітний період» [36]. Проте визначення доходу в національному стандарті бухгалтерського обліку як збільшення економічних вигод у формі «надходження активів або зменшення зобов'язань» піддається критиці науковців як не зовсім коректне. Очевидно слід погодитися із зауваженням, що «не кожне збільшення активів та зменшення зобов'язань характеризує

момент отримання доходу. Про отримання доходу свідчить оплата рахунку, пред'явленого підприємством покупцеві його продукції (товарів, робіт, послуг). Стосовно зобов'язань підприємства, то при їх безпосередньому погашенні ніякого зростання капіталу насправді не відбувається. До зростання капіталу призводить не погашення зобов'язань, а відмова кредитора від своїх прав, тобто тоді, коли активи отримані підприємством на безоплатній основі» [36].

Таким чином, розгляд поняття «дохід підприємства» у широкому трактуванні як за економічним, так і за бухгалтерськими підходами дає змогу визначити наступні основні його характеристики:

- дохід підприємства являє собою один із видів фінансових результатів його господарської діяльності за певний період;
- цей фінансовий результат характеризує надходження економічних вигод;
- основними формами економічних вигод, що характеризують дохід підприємства, виступають виручка з реалізації іншого майна, а також надходження коштів з позареалізаційних операцій;
- економічні вигоди, що формують дохід підприємства, визначаються їх обсягом у грошовій формі.

У бухгалтерському обліку доходи — це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, внаслідок чого збільшується власний капітал підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників). [36]

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо).

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з доходу від реалізації

продукції, товарів, робіт, послуг наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів.

Згідно із П(С)БО 15 «Дохід», дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена [43].

Критерії визнання доходу, наведені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 15, застосовуються окремо до кожної операції. Проте ці критерії потрібно застосовувати до окремих елементів однієї операції або до двох чи більше операцій разом, якщо це впливає із суті такої господарської операції (операцій). Згідно вимог пункту 6 П(С)БО 15 «Дохід» не визнаються доходами такі надходження від інших осіб:

сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету й позабюджетних фондів;

сума надходжень за договором комісії, агентських та інших аналогічних договорах на користь комітента, принципала тощо;

сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг); сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);

сума завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором; надходження, що належать іншим особам;

надходження від первинного розміщення цінних паперів; сума балансової вартості валюти .

Деякі із зазначених надходжень мають особливий порядок відображення в обліку. Зокрема, це стосується податку на додану вартість, акцизу та інших податків, які входять до ціни продажу, а також надходжень за договором комісії, агентських та інших аналогічних договорах

Для того, щоб відображати в бухгалтерському обліку і складанні

фінансової звітності зокрема, Звіту про фінансові результати, події, пов'язані з отриманням доходів, вони поділяються за видами діяльності.

Дохід визнається в разі додержання таких умов:

при збільшенні активу або погашенні зобов'язань, які приводять до збільшення власного капіталу підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників підприємства); оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Можливість достовірної оцінки — основна умова визнання доходів. У бухгалтерському обліку дохід відображається в сумі грошових коштів або їх еквівалентів, які були отримані або підлягають одержанню.

Визнані в бухгалтерському обліку доходи в розрізі видів діяльності представлені на рис.Б.1., додаток Б.

Основна операційна діяльність — це діяльність (операції), пов'язана з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, послуг), що є визначальною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу. Для комерційного, торговельного підприємства такими є операції з придбання товарів, для виробничого підприємства — з придбання матеріалів і сировини, виготовлення продукції та її реалізації, для інвестиційної компанії — формування портфеля інвестицій тощо.

До складу інших операційних доходів включаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), зокрема:

дохід від операційної оренди активів;

дохід від операційних курсових різниць;

відшкодування раніше списаних активів;

дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках,

дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття тощо.

До складу фінансових доходів включаються дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі).

До складу інших доходів, зокрема, включаються дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі господарської діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Відповідно до п. 7 П(С)БО 15 у бухгалтерському обліку визнані доходи класифікуються за такими групами:

- дохід (виручка) від реалізації продукції (това- рів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи;
- фінансові доходи;
- інші доходи.

Норми даного стандарту не поширюються на доходи, пов'язані (п. 3):

- із договорами оренди;
- дивідендами, які належать за результатами фінансових інвестицій і обліковуються за методом участі в капіталі;
- страховою діяльністю;
- зміною справедливої вартості фінансових активів і зобов'язань, а також ліквідацією (продажем, погашенням) зазначених активів і зобов'язань;
- зміною вартості інших поточних активів;
- первісним визнанням і зміною справедливої вартості біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю, і з первісним визнанням сільгосппродукції;
- видобутком корисних копалин

Можливо зробити висновок, що підсумком господарської діяльності підприємства виступає його дохід. Дохід – певна грошова сума, що отримується підприємством в результаті виробництва і реалізації благ або послуг за певний період часу. Підґрунтям економічного підходу щодо

визначення терміну «доходу» є термін «виручка», тобто обсяг продажу виробленої підприємством продукції (робіт, послуг). Інколи цей термін ототожнюється з поняттям «дохід підприємства». Прикладом спрощеного підходу є наступне визначення цієї категорії: «Як економічна категорія дохід (виручка) є потоком грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг».

Для цілей оподаткування платником податку на додану вартість є будь-яка особа, що провадить або планує провадити господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку у порядку, визначеному статтею 183 цього розділу. Податок на додану вартість (ПДВ) — це непрямий податок, який входить до ціни товарів (робіт, послуг) і сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент).

Об'єктом оподаткування є операції платників ПДВ із: постачання товарів і послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України; ввезення товарів на митну територію України (імпорт); вивезення товарів за межі митної території України (експорт); постачання послуг із міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

Порядок визначення бази оподаткування в разі постачання товарів і послуг встановлено статтями 188-192 Податкового кодексу України. За загальним правилом базу оподаткування ПДВ визначають на основі договірної вартості товарів (послуг), що постачаються, з урахуванням загальнодержавних податків і зборів. Податкові зобов'язання виникають за правилом «першої події»: або на дату отримання попередньої оплати, або на дату відвантаження товарів (надання послуг, виконання робіт). Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів (послуг) вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: дата надходження коштів від покупця як оплата товарів або послуг, що підлягають постачанню (зарахування коштів на банківський рахунок

постачальника, а в разі постачання товарів або послуг за готівку — дата оприбуткування коштів до каси платника ПДВ, а в разі відсутності такої — дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника ПДВ; дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів — дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг — дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку. Ставки ПДВ в 2019 році встановлюють від бази оподаткування у таких розмірах: 20% (основна ставка ПДВ) — застосовується до більшості операцій, крім операцій, що не є об'єктом оподаткування, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовують ставки 7% та 0%; 7% — у разі постачання лікарських засобів та медичних препаратів на митній території України та їх ввезення на митну територію України; 0% — для експорту товарів та окремих операцій, визначених статтею 195 Податкового кодексу України. Сума ПДВ додається до ціни товарів (послуг).

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

Оскільки українській економіці притаманний достатньо сильний вплив держави на економічні процеси, у першу чергу необхідно проаналізувати сучасний стан чинної нормативно-правової бази, що стосується об'єкта дослідження, а також визначити перспективи і напрямки її вдосконалення.

Нормативно-правова база, що регулює організацію обліку, оподаткуванню та аналізу доходів підприємства є достатньо широкою.

Огляд чинної нормативно-правової бази, яка регулює процес обліку доходів надано у додатку В, табл.В.1.

Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю – це сукупність нормативно-правових актів найвищих гілок влади у державі (законодавчої, виконавчої та представницької), Міністерства фінансів України, інших

міністерств та відомств, і, власне, кожного підприємства зокрема, які забезпечують повноцінне функціонування та динамічний розвиток бухгалтерського обліку, фінансової звітності й економічного контролю в нашій державі.

Розглянемо найбільш поширені нормативні документи (зі змінами та доповненнями):

- Конституція України, прийнята Верховною Радою України. Визначає загальні засади державності, права, свободи та обов'язки людини і громадянина, повноваження Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів і інших органів виконавчої і судової влади. Використовується у роботі для здійснення аналізу загальних засад господарювання на підприємстві, що досліджується;

- Господарський кодекс України. Визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання. Використовується у роботі для здійснення аналізу загальних засад господарювання на підприємстві, що досліджується;

- Податковий кодекс України. Передбачає визнання доходів з метою оподаткування, відповідно до даних бухгалтерського обліку;

- Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Використовується при дослідженні організації бухгалтерського обліку та правильності складання фінансової звітності базового підприємства;

- План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція по його застосуванню. План рахунків бухгалтерського обліку є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності у бухгалтерському обліку. Інструкція встановлює призначення і

порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку. Застосовується у розділі, пов'язаному з бухгалтерським обліком операцій на рахунках в банку;

- Відповідно до визначення, що міститься у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», доходами є збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період. Як бачимо, визначення цього терміну, що міститься НП(С)БО 1 та в МСБО 18 «Дохід», майже дослівно співпадають. Це закономірно, адже відповідно до ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає П(С)БО 15 «Дохід». У цьому стандарті встановлено, що дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена. Слід враховувати, що не всі надходження безготівкових коштів на поточний рахунок або готівки в касу підприємства вважаються доходами. Перелік надходжень від інших осіб, які не визнаються доходами, наведено далі.

За результатами проведеного економіко-правового аналізу можна зробити наступні висновки щодо якості вітчизняного законодавства у зазначеній сфері, і, як наслідок, державного регулювання обліку і оподаткуванню доходів в Україні:

1. Необхідність дослідження нормативно-правового регулювання доходів є актуальною через постійні нововведення законодавчих документів.

2. Законодавчо-нормативна база обліку доходів вітчизняних підприємств представлена різноманітною кількістю законів, національних положень, інструкцій тощо. Із розвитком ринкових відносин зростає діапазон здійснюваних господарських операцій, що потребує коректного відображення в обліку.

3. Ведення обліку суб'єктами господарювання набуває специфічних рис для нормативно-правового регулювання, зважаючи на євроінтеграційні процеси вітчизняної економіки. Напрями подальших досліджень будуть спрямовані на розроблення пропозицій щодо удосконалення або розширення конкретних нормативних актів.

Головними періодичними виданнями, які висвітлюють питання бухгалтерського обліку, оподаткування та аналіз, а також надають нормативні документи є газети «Баланс», «Бізнес», «Бухгалтерія», «Все про бухгалтерський облік», а також журнали: «Бухгалтерський облік і аудит», «Навігатор бухгалтера», «Дебет Кредит» та інші з відповідними рубриками: «Консультації з оподаткування», «Консультації та відповіді на запитання», «Огляд нормативно-правових актів» та інші.

Крім періодичних видань широко застосовуються спеціалізовані підручники та інші видання.

Деякі з джерел спеціальної літератури, присвячені питанням обліку доходів наведені в табл.В.2, додатку В.

У наукових джерелах розкриваються усі суттєві аспекти обліку доходів підприємств.

Обліковим аспектам управління доходами присвячуються наукові статті вітчизняних авторів. Метою цих публікацій, на відміну від монографій та підручників, є не повне розкриття матеріалу з досліджуваної теми, а ґрунтовне дослідження проблемних її аспектів, що викликають найбільший дослідницький інтерес. Критичний аналіз наукових публікацій з тематики обліку доходів дає можливість виділити наступні проблемні аспекти об'єкта дослідження:

- 1) вдосконалення контролю за доходами підприємства, зокрема регулювання їх результатів;
- 2) застосування інформаційних технологій в обліку доходів.

Галушак І.Є., Савчук В.П. в статті «Облік доходів від операційної діяльності: сучасний стан і напрямки вдосконалення» розглянули теоретичні та практичні аспекти обліку доходів від операційної діяльності. Було визначено головні критерії визнання доходів від реалізації готової. Розкрито сучасний стан системи обліку доходів від операційної діяльності. Зазначено головні проблеми при здійсненні обліку доходів від операційної діяльності, а саме: проблему повноти та своєчасності відображення доходів в обліку, проблему рівня відповідальності обліково-контрольної системи підприємства, проблему матеріально-технічного й організаційного забезпечення підприємства, проблему встановлення оптимального співвідношення обсягів автоматизованих і неавтоматизованих обліково-контрольних робіт та відсутність єдиної інформаційної загально-державної (міжгалузевої) бази норм і нормативів для обліку та контролю за доходами підприємства. Окреслено основні напрями вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності в системі бухгалтерського обліку.[9]

Дмитрук Н.М. в статті «Сутність, склад та напрямки вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах» розглянув теоретичні та практичні аспекти обліку доходів від операційної діяльності та недосконалість відображення інформації згідно ПСБО та МСБО. [15]

Кубик В.Д. в авторефераті до дисертації на тему «Проблеми обліку доходів на підприємстві у світі застосування національних і міжнародних стандартів обліку», дослідив теоретичні питання порядку формування доходів на підприємствах та особливості відображення доходів в системі бухгалтерського обліку та звітності. Був проведений порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів обліку доходів, розглянуті питання гармонізації обліку доходів в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. [27]

Значний інтерес з точки зору об'єкта дослідження представляють наукові статті, присвячені аспектам управління доходами підприємства. Наукові статті зорієнтовані на управління лише процесом постачання запасів на підприємство, а не їх реалізацією, та відображення доходу від неї. У своїх роботах автори наводять різні підходи до економічного обґрунтування часу та обсягу закупівель, обминаючи при цьому всі інші не менш важливі проблеми. До останніх можна віднести формування оптимального товарного асортименту шляхом дослідження споживчого попиту, і управління реалізацією запасів, товарів, продукції.

Таким чином, здійснивши комплексне дослідження нормативно-правової бази та спеціальної літератури, присвяченої проблематиці обліку та оподаткування доходів підприємства, можна зробити наступні висновки:

1. На сьогодні час присутня необхідність гармонізації чинного законодавства відповідно до реалій економіки.
2. Досліджувана тема не є об'єктом постійних наукових розробок, хоча має достатню перспективність в умовах сьогодення. Основні аспекти обліку і оподаткування доходів розкриваються у деяких наукових посібниках українських та зарубіжних авторів, та деяких наукових статтях.

Висновки за розділом 1

На підставі проведеного дослідження теоретико – методологічних основ обліку та оподаткування доходів діяльності підприємств, можна зробити наступні висновки:

1. В сучасних умовах ринкової системи господарювання виникла необхідність перегляду економічної сутності багатьох категорій та уточнення їх ролі та функцій теорії практиці функціонування підприємства. Передусім це стосується такого поняття, як «дохід», що одним із ключових системі вартісного виміру капіталу (майна) суб'єкта господарювання.

2. Дохід є надходженням економічних вигод, які виникають в

результаті діяльності підприємства у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, послуг), гонорарів, відсотків, дивідендів тощо. В обліку дохід відображається у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, яке при- зводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників). Згідно з П(С)БО 15 «Дохід», дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена. Сума доходу, яка виникає в результаті господарської операції, як правило, визначається шляхом домовленості між підприємством і покупцем або користувачем активу. Вона оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або тієї компенсації, яку може бути отримано, з урахуванням суми будь-якої торговельної знижки, що надається підприємством.

3.У бухгалтерському обліку і фінансовій звітності доходи відображаються в момент їхнього виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів — це означає, що облік доходів і складання звітності здійснюється на підставі облікового принципу нарахування.

4. Нормативно–правова база, яка регулює питання управління доходами, є достатньо недосконалою. Основними недоліками нормативно–правових документів є їх нестабільність, невідповідність вимогам економічних реалій, взаємна неузгодженість та орієнтація на фіскальну функцію;

5. В економічній літературі, приділено недостатньо уваги проблемі класифікації доходів, яка є необхідним елементом належної організації та методики обліку діяльності підприємств.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДОХОДІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

ТОВ «ШИННИЙ СОЮЗ ЛТД»

2.1. Організація обліку доходів на підприємстві

У зв'язку з очікуваним входженням України до європейського економічного та правового простору все більше зростає потреба керівників і власників підприємств у достовірній інформації про результати господарської діяльності. Прогрес у цій сфері в нашій країні залежить від вирішення великого комплексу завдань, одним із яких є організація бухгалтерського обліку.

Відповідно до економічної сутності організація – «сукупність процесів або дій, що зумовлюють об'єднання елементів у ціле, а ціле завжди більше від суми його складових, ...це особлива організуюча сила» [6]. Науковці розкривають сутність «організуючої сили» організації бухгалтерського обліку через комплекс завдань обліку.

Відповідно до ст.62 Господарського кодексу України], організаційною формою господарювання в Україні є підприємство. *Підприємство* при цьому визначається як самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому законодавством. Підприємство може вільно обирати вид та сферу діяльності (за винятком встановлених законодавством обмежень). З огляду на це первинною є класифікація підприємств саме за сферами їх діяльності, на основі якої можна визначити характерні особливості функціонування конкретного підприємства.

Базовим підприємством для написання випускної кваліфікаційної роботи обрано ТОВ «Шинний Союз Лтд», яке є юридичною особою, має самостійний баланс і є власником свого відокремленого майна, виконує права власника у відповідності із цілями своєї діяльності та призначенням майна, має рахунки в банках, необхідні печатки, штампелі та бланки із своїм найменуванням, емблему та інші реквізити юридичної особи. Основним видом

діяльності якого є торгівля непродовольчими товарами, ТОВ «Шинний Союз Лтд» по своїм критеріям відноситься до суб'єкта малого підприємництва.

Базове підприємство ТОВ «ТОВ Шинний Союз Лтд» – це підприємство, яке займається реалізацією товарів, а саме автошин та акумуляторів для легкових та вантажних автомобілів, знаходиться на загальній системі оподаткування, зареєстровано платником податку на додану вартість.

Організаційна структура, характеристика та аналіз діяльності ТОВ «Шинний Союз Лтд» за останні п'ять років наведена в додатку Г.

Як видно з організаційної структури, однією складовою підприємства є бухгалтерія, яка складається з одного бухгалтера. З метою забезпечення в ТОВ «Шинний Союз Лтд» єдиних методологічних засад організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності на підприємстві введені в дію посадові інструкції, в яких визначені функції та обов'язки працівників підприємства.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», керівник підприємства зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів [56].

Податковий облік здійснюється згідно чинного законодавства України. Доходи підприємства обліковуються на основі первинних документів у регістрах бухгалтерського обліку.

З метою упорядкованості руху та своєчасного одержання первинних документів наказом керівника встановлюється графік документообороту, в якому вказуються дата створення або одержання від інших підприємств та установ документів, прийняття їх до обліку, передання в обробку та до архіву. Тобто під документооборотом розуміють організовану систему створення,

перевірки та обробки первинних документів в бухгалтерському обліку від моменту їх створення до передачі в архів.

Графік документообороту оформляється у вигляді схеми або переліку робіт із створення, перевірки та обробки документів, що виконуються кожним підрозділом підприємства, а також усіма виконавцями із зазначенням їх взаємозв'язку та термінів виконання робіт. Контроль за дотриманням графіка документообороту здійснюється головним бухгалтером.

Завершальним етапом процесу документування на підприємстві ТОВ «Шинний Союз Лтд» є забезпечення зберігання документів. Первинні документи та облікові реєстри, що пройшли обробку, фінансові звіти та баланси підлягають обов'язковій передачі до архіву та зберігаються відповідно до нормативно-правових документів. Зберігання всіх документів в архіві забезпечується головним бухгалтером.

Перехід на систему електронного документообороту сприяє вирішенню цієї проблеми, але для цього паперові документи спочатку слід перевести в електронну форму. На підставі первинних документів дані про доходи підприємства відображаються в облікових реєстрах, які потім використовуються для заповнення Головної книги та фінансової звітності.

Бухгалтерську (фінансову) звітність підприємство надає засновнику, органам статистики по формам і в становленні строки. Товариство веде бухгалтерський і статистичний облік та звітність у встановленому порядку.

Ведення бухгалтерського обліку на ТОВ «Шинний Союз Лтд», як і на більшості підприємств, автоматизовано. Підприємство використовує програму 1С: Бухгалтерія (версія 2.0).

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві передбачає розробку його облікової політики. Основна її мета – забезпечити одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідні для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень. Документальне оформлення облікової політики ТОВ «Шинний Союз Лтд» здійснюється у вигляді системи

внутрішніх організаційно-розпорядчих документів, в центрі якої «Наказ про облікову політику» (додаток Д).

Наказ про облікову політику є основним внутрішнім документом, яким регулюється організація облікового процесу на підприємстві, є обов'язковим для виконання всіма службами та працівниками підприємства.

Облікова політика ТОВ «Шинний Союз Лтд» застосовується у такий спосіб, щоб фінансові звіти повністю відповідали усім вимогам Закону та кожного конкретного Положення (стандарту). Застосовувати передусім ті підходи та методи обліку для ведення бухгалтерського обліку та подання інформації у фінансових звітах, які передбачені Положеннями (стандартами) та найбільше адаптовані до діяльності підприємства.

Згідно НСПБО 1 ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів проводиться за принципом нарахування. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей.

2.2. Фінансовий облік доходів та узагальнення інформації про доходи у звітності

Впровадження ринкових механізмів, різноманітність форм власності реформування економічних відносин вимагають внесення змін в систему бухгалтерського обліку з метою отримання достовірної інформації для прийняття економічно обґрунтованих рішень та запобігання ризику фінансової діяльності підприємства.

В сучасних умовах господарювання побудова обліку на підприємстві повинна бути спрямована на забезпечення максимальної ефективності облікових процедур, що визначається найбільш повною реалізацією його інформаційної, аналітичної та контрольної функцій.

Фінансовий облік – це сукупність правил і процедур, які забезпечують підготовку, оприлюднення інформації про результати діяльності

підприємства, установи, організації та його фінансовий стан і відповідність вимогам законодавчих актів і стандартів бухгалтерського обліку; це комплексний систематичний облік всіх засобів і коштів та всієї економічної діяльності підприємства. За даними фінансового обліку виявляється прибуток або збиток підприємства і складається фінансова звітність і баланс, звіт про фінансові результати тощо. Звітна інформація використовується як всередині підприємства так і зовнішніми користувачами. Фінансовий облік передбачає дотримання загальноприйнятими принципами і стандартам обліку та звітності, що регулюються державою.

Фінансовий облік документально сполучає підприємство із зовнішнім світом, тобто сторонніми для нього юридичними та фізичними особами (контрагентами). Саме тому фінансовий облік можна назвати зовнішнім обліком.

Кінцевим продуктом системи обліку є фінансові звіти, які складаються відповідно до певних вимог користувачів управлінських рішень. Існують зовнішні і внутрішні користувачі облікової інформації.

Фінансовий облік торговельного підприємства можна розглядати як складний та циклічний технологічний процес, який здійснюється послідовно за наступними трьома етапами: первинний, поточний, узагальнюючий.

Основними завданнями бухгалтерського обліку доходів, є забезпечення:

- правильного визначення та достовірної оцінки доходів;
- розмежування доходів діяльності за кожною класифікаційною групою;
- правильного та повного документального оформлення та своєчасного відображення в облікових регістрах доходів;
- контролю за правильним визначенням доходів;
- надання повної і достовірної інформації про доходи діяльності, для потреб управління.

Господарські операції як факти фінансово-господарської діяльності,

що впливають на доходи, мають бути оформлені первинними документами. [56]. Відтак первинні документи – це документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення

Фінансовий облік доходів передбачає два рівні деталізації інформації залежно від потреб користувачів (рис.2.1).

Рис.2.1. Рівні деталізації інформації у фінансовому обліку доходів

Джерело: побудовано автором за даними [58].

Перелік первинних документів, на підставі яких відображаються доходи підприємства від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, наведений у додатку Е, в табл. Е.1. та табл. Е.2.

Основним обліковим регістром, де відображаються доходи підприємства, є картка рахунку 70, створена за допомогою бухгалтерської програми. Тобто для визначення фінансового результату та заповнення фінансової звітності необхідним є використання інформації не лише з первинних документів, а й зведеної інформації з облікових регістрів та Головної книги (рис.2.2).

Рахунок 70 "Доходи від реалізації" призначено для узагальнення

інформації про доходи від реалізації готової продукції, доходів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості, доходів від страхової діяльності, про доходи від грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу.

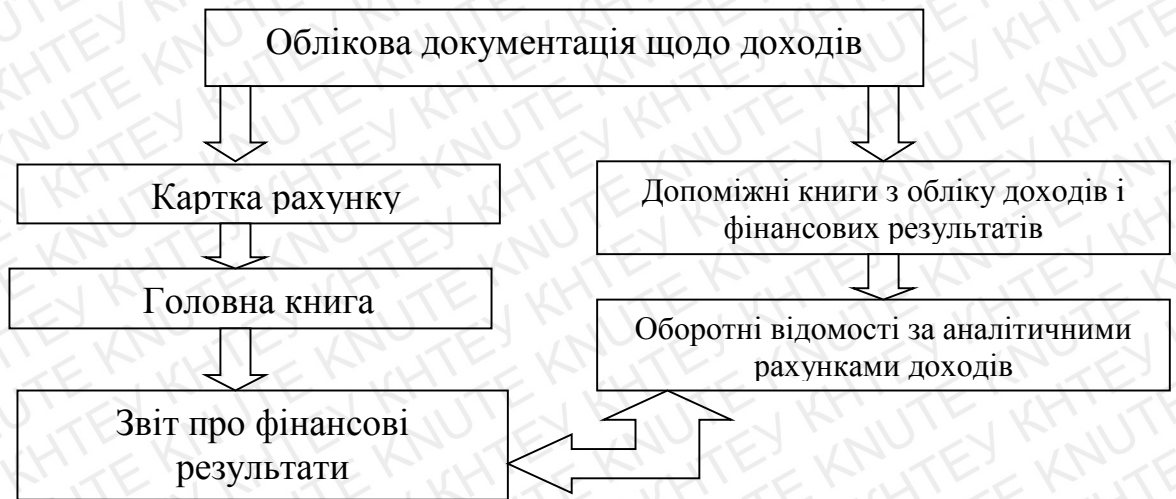
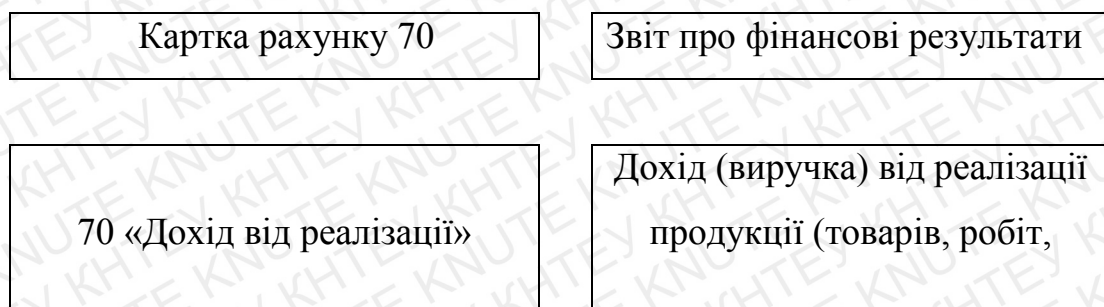

Рис.2.2. Порядок відображення доходів в обліку

Джерело: побудовано автором за даними [58].

Дані картки рахунку 70 використовуються для складання Звіту про фінансові результати, тому цей обліковий регістр є своєрідним інформаційним носієм, правильне розуміння якого дозволяє приймати ефективні управлінські рішення (рис.2.3)

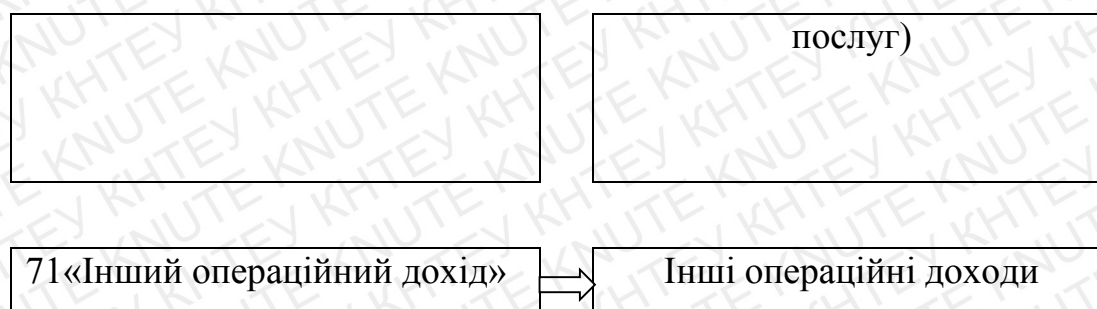

Рис.2.3. Використання даних картки рахунку 70 «Дохід від реалізації» для заповнення Звіту про фінансові результати

Джерело: побудовано автором за даними [58].

Взаємозв'язок облікової інформації, є важливим для спрощення процесу документування та складання фінансової звітності, а в подальшому і податкової.

Характеристика рахунків для обліку доходів торговельних підприємств наведена у додатку Е, табл. Е.1. Схема обліку доходів і витрат представлена на рис. Е.1, додатка Е та характеристика рахунку 70 на рис.Е.2, додатку Е.

Підприємство ТОВ «Шинний Союз Лтд» використовує відповідні первинні документи та здійснює фінансовий облік доходів, згідно чинного законодавства, використовує робочий план рахунків. Робочий план рахунків ТОВ «Шинний Союз Лтд» наведений у додатку Е, табл. Е.4..

Відображення в обліку доходів на ТОВ «Шинний Союз Лтд» здійснюється наступним чином (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Облік доходів від реалізації товарів у ТОВ «Шинний Союз Лтд»

1	2 Зміст господарської операції	3 Підстава	Кореспонденція рахунків з обліку доходів, згідно нормативних документів		Кореспонденція рахунків на базовому підприємстві	
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7
	Визнано дохід від реалізації товарів, робіт, послуг	Накладна	361	702	361	702

Відображено суми податкових зобов'язань податку на додану вартість	Електронна податкова накладна	702	641	702	641
Віднесено на фінансові результати дохід від реалізації	Розрахунок бухгалтерії	702	791	702	791
Відображено суми, які підлягають виключенню із доходу	Накладна на повернення товарів	704	361	704	361

Продовження табл.2.1

1	2	3	4	5	6	7
	Визнано дохід від реалізації іншим дебіторам	Акт приймання-передачі наданих послуг	377	712	377	712
	Відображено суми податкових зобов'язань на додану вартість	Електронна податкова накладна	712	641	712	641
	Віднесено на фінансові результати інший операційний дохід	Розрахунок бухгалтерії	712	791	712	791
	Визнано дохід від погашення кредиторської заборгованості	Рішення суду, наказ керівника, довідка бухгалтерії	631	717	631	717
	Отримані штрафи, пені	Виписка банку	311	715	311	715

У додатку Е, табл. Е.5 представлена детальна кореспонденція рахунків з обліку доходів підприємства.

Завершальним етапом процесу документування обліку доходів підприємства є їх узагальнення у звітності. Фінансова звітність – це

бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності підприємства за звітний період.

Основною формою звітності для ТОВ «Шинний Союз Лтд» відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», в якій відображаються суми доходів, є форма № 2 м «Звіт про сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)». Вона відображає фінансові результати (інформацію про доходи за звітний період та за аналогічний період попереднього року); величину сукупного доходу (розкриває інформацію про інший сукупний дохід та розрахунок його за період).

Фінансову звітність ТОВ «Шинний Союз Лтд» заповнює на основі реєстрів бухгалтерського обліку, оборотів та залишків по рахунках.

Крім фінансової звітності, інформація про доходи підприємства на дається у декларації на додану вартість та в декларації на прибуток. Заповнення розділів декларації податку на додану вартість наведено у додатку Е, табл.Е.6.

Форми фінансової звітності ТОВ «Шинний Союз Лтд» наведено у додатках Л1 –Л5.

За результатами аналізу фінансового обліку ТОВ «Шинний Союз Лтд» можливо зробити висновок, що фінансовий облік діяльності базового підприємства ведеться згідно чинного законодавства, з використанням автоматизованої форми обліку. Підприємство має тільки доходи від реалізації товарів.

Також з наведеного можна зробити висновки, що однією з найскладніших та найважливіших ділянок обліку доходів від реалізації є процес документування. Від нього залежить визнання доходів та їх відображення у звітності. Загалом процес документування обліку доходу підприємства потребує більш чіткого законодавчого регламентування для уникнення неоднозначності трактування окремих термінів та запровадження єдиної методики оцінки отриманих доходів підприємствами різних галузей.

2.3. Управлінський облік доходів підприємства

Підходи до організації та методики управлінського обліку у кожного конкретного підприємства є індивідуальними. Аналіз інформаційних джерел показав, що більшість наукових досліджень з цього питання уніфіковані і не розкривають можливостей застосування з урахуванням особливостей обліку на підприємствах конкретних галузей. Тому їх результати є досить абстрактними та не завжди придатними для практичного впровадження у певних галузях господарювання, зокрема в торгівлі.

Методологія управлінського обліку, як і інших прикладних дисциплін, базується на певній сукупності загальнонаукових і специфічних методичних прийомів. До загальноекономічних способів дослідження зазвичай відносять такі, як: спостереження, аналіз, синтез, індукцію, дедукцію тощо. На їх основі здійснюється систематичний збір інформації про доходи в ракурсах джерел їх формування, місць виникнення (зон), сегментів діяльності тощо; порівняння тенденцій і закономірностей рівня доходності, показників продажу та рентабельності, цінової та асортиментної політики; аналіз окремих складових; визначення найбільш доходних сегментів діяльності. Специфічні ж методи значно ширші, оскільки вони орієнтовані на зміст управлінського обліку, до них досить часто відносять лінійне програмування, імітаційне моделювання (аналітичні, детерміновані та стохастичні моделі), кореляційно-регресійний аналіз, багатоступінчастий (сегментний) і системний аналіз, криві економічного розвитку, бюджетування, аналіз на основі маржинального підходу тощо. До методів управлінського обліку відносять такі як елементи методу фінансового бухгалтерського обліку, індексний метод, прийоми економічного аналізу, математичні методи, використання комп'ютерної техніки..

Використання маржинального аналізу в підготовці внутрішньої звітності та здійсненні на його основі аналізу доходу посідає особливе місце

серед методів, що використовуються в системі управлінського обліку підприємств торгівлі. Маржинальний дохід створює умови для обґрунтування оперативних і стратегічних управлінських рішень за наявності альтернатив, що є актуальним для сучасного стану ведення бізнесу. При цьому базовим інструментом є використання моделі «витрати – обсяг – прибуток», що дозволяє встановити залежність між доходом від реалізації.

З метою комплексної оцінки господарських явищ, бізнес-процесів та створення інформації, корисної для ефективного управління доходами, використовуються й інші методи управлінського обліку, які дозволяють менеджерам приймати рішення різних рівнів управління щодо:

- підвищення прибутковості окремого товару чи групи товарів; ціни її реалізації; надання знижок покупцям і впровадження системи лояльності; оптимізації асортименту в умовах економічної нестабільності (на основі визначення коефіцієнта маржинального доходу, точки беззбитковості, операційного важеля, запасу фінансової міцності, маржинального доходу тощо);
- вибору найвигідніших категорій клієнтів, сегментів ринку та видів товарів; оптимізація основних умов виконання замовлень (на основі ABC-аналізу, сегментарного аналізу та за умови наявності необхідної інформації для складання бюджету тощо);
- вибору системи оплати праці в процесі реалізації (на основі системи збалансованих показників тощо);
- оцінки діяльності окремих сегментів (на основі маржинального, сегментного, порівняльного аналізу тощо).

Практика потребує обґрунтування дій щодо кількісної оцінки варіантів управлінських рішень і вибору оптимального із них, що можливо реалізувати за допомогою використання економіко-математичних методів, зокрема, методів виконання лінійних програм, теорії ігор, теорії розкладу, сітьових графіків тощо, в поєднанні з використанням прийомів економічної кібернетики (імітації, моделювання, ділових ігор) та теорії оптимальних

процесів. З метою визначення та оцінки факторів, що впливають на величину доходів, проведення ретроспективної оцінки результатів діяльності, виявлення можливих важелів впливу на результативні показники діяльності підприємств торгівлі доцільним є використання сукупності прийомів факторного та компонентного аналізу, кореляційно-регресійного, дисперсійного аналізу, методів економетрії, математичного програмування тощо. Проте варто враховувати, що результати їх застосування можуть мати суто теоретичні характеристики, оскільки проведення необхідних розрахунків досить складний процес збору інформаційних даних, багатовимірність моделей і високий рівень зовнішнього.

При побудові системи управління підприємством потрібно враховувати, що бухгалтерський облік доходів ґрунтується, зокрема, на принципі нарахування та відповідності доходів і витрат, згідно з яким для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Під час здійснення управління доходами важливо чітко розмежовувати види діяльності, які здійснює підприємство. Особливо важливе значення для підприємства має операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

При управлінні доходами діяльності підприємства доцільно використовувати також дані внутрішньогосподарського обліку - системи обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством. Така інформаційна система на підприємстві повинна забезпечити всі рівні управління інформацією, яка відрізняється ступенем деталізації, періодичністю надання, акцентуванням на ті чи інші аспекти діяльності. Важливим є чітке визначення складу даних, які повинні накопичуватися у системі внутрішньогосподарського обліку, а також призначення цієї інформації.

Управлінський облік надає інформацію, важливу для визначення стратегії та планування майбутніх операцій організації, контролювання її поточної діяльності, оптимізації використання ресурсів, оцінки ефективності діяльності, зниження рівня суб'єктивності в процесі прийняття рішень.

Ефективне управління операційними доходами може бути досягнуто за умови розподілу підприємства на центри відповідальності – сфери (сегменти) діяльності, в межах яких встановлено персональну відповідальність управлінця за показники діяльності, які він контролює. При розподілі підприємства на центри відповідальності потрібно застосовувати таку методичку обліку, яка здатна задовольнити потреби як фінансового, так і управлінського обліку. Такий розподіл потребує налагодження нових інформаційних зв'язків між різними службами центрального управління та центрів відповідальності.

Для інформаційного забезпечення управління доходами можна запропонувати виділяти показники, які характеризують нараховані (отримані) доходи у розрізі:

- 1) видів реалізованої послуг (за окремими групами та в розрізі окремих найменувань);
- 2) видів спожитих ресурсів (матеріальних, нематеріальних, трудових, фінансових);
- 3) регіонів діяльності.

Інформація про результати діяльності центру відповідальності узагальнюється у звітах, які містять порівняння фактичних і планованих показників. Такі звіти можуть складатися, як правило, щомісяця. Проте, якщо це потрібно менеджменту підприємства, то звіти можуть складатися і за інші періоди – декаду, тиждень тощо.

Важливою групою методів є ті, що забезпечують досягнення завдань планування та контролю доходів. Переважна більшість досліджуваних підприємств торгівлі (65 %) використовує в своїй діяльності такий інструмент управління доходами як бюджетування, що передбачає складання бюджетів

різних рівнів і дозволяє створити дієву систему контролю. В широкому розумінні бюджет є строковим планом діяльності структурного підрозділу або підприємства в цілому, що гармонійно поєднує в собі функції контролю, планування та інтерпретації обліково-економічної інформації. За допомогою бюджетування досягається максимально можливий рівень ефективності діяльності, зокрема оптимізація величини доходів. Розробка бюджетів передбачає їх групування за певними характеристиками, переважно здійснюється їх поділ на операційні та фінансові, довгострокові і поточні, загальні та бюджети сегментів. Технологія підготовки бюджетів є завершеною стадією планування і передбачає розробку операційних і фінансових бюджетів. На основі розробленого бюджету реалізації проводиться багаторівневий аналіз відхилень з метою виявлення їх причин і винуватців з метою проведення коригувальних дій.

В сучасний час на українських підприємствах існує проблема надлишку інформації та неможливості керування інформацією при здійсненні управлінських рішень. Бюджетування дозволяє згрупувати інформацію і проаналізувати її для прийняття ефективних управлінських рішень керівництва.

На сьогодні в підприємствах бюджетування, як система планування практично не застосовується і якщо застосовується, то не дає бажаного результату. Зазвичай це трапляється через незнання принципів постановки бюджетування, неповну постановку бюджетування, незв'язаність бюджетування зі стратегією підприємства, відсутність мотивації та інших причин.

Бюджетування розглядають з трьох основних позицій:

- Процес трансформації планів діяльності підприємства в показники доходів і витрат, платежів і надходжень, тобто в фінансово-економічні показники;
- Інструмент підвищення відповідальності керівників за витрати досягнення поставлених цілей і одержання конкретних результатів;

- Технологію інформаційно-аналітичної підтримки управління, призначену для підвищення економічної обґрунтованості рішень, що приймаються керівництвом.

Необхідною передумовою і складовою бюджетування є планування, яке власне й конкретизується в бюджетах. І хоча досить часто в літературних джерелах поняття «бюджетування» та «планування» вживаються як синоніми, їх слід розрізняти: бюджетування зорієнтоване в основному на фіксацію та координацію показників у короткостроковому періоді, а планування — на прогнозування шляхів і засобів досягнення поставлених цілей як у коротко-, так і довгостроковій перспективі.

В свою чергу в економічній літературі достатньо чітко розрізняють поняття «план» і «бюджет».

План — більш широке поняття, яке включає в себе впорядковану систему дій, спрямованих на досягнення деяких цілей.

Бюджет — більш вузьке поняття, яке означає кількісне представлення плану дій, причому, як правило, поняття «бюджет» традиційно трактується як «кошторис». Бюджети, що застосовуються підприємствами при здійсненні оперативного фінансового планування, класифікуються за низкою ознак.

Відповідно для ефективного процесу управління необхідно створити комплекс, що включав би бюджетне планування, облік виконання бюджету та бюджетний контроль – систему бюджетування (рис.2.4).

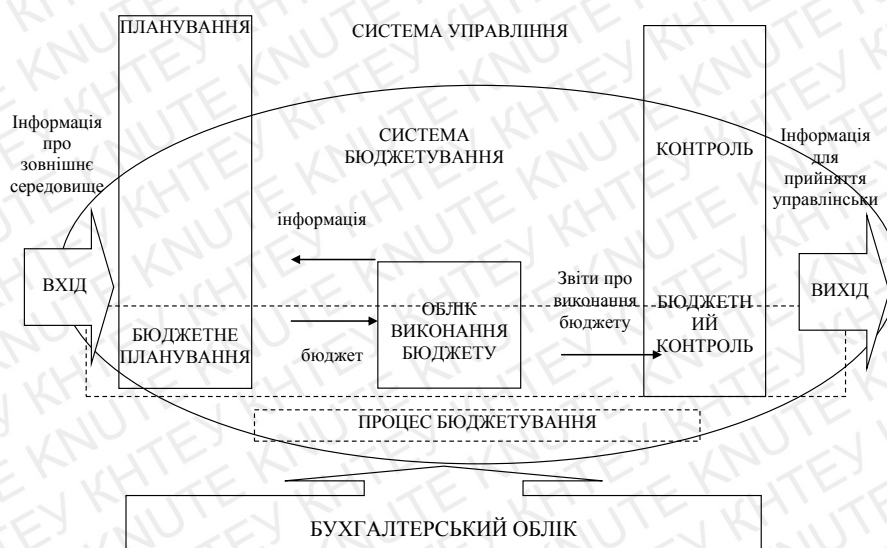

Рис.2.4. Зв'язок бюджетування з бухгалтерським обліком

Джерело: побудовано автором за даними

На основі аналізу літературних джерел та враховуючи практичний досвід, порядок формування бюджетів підприємства наступний (рис.2.5).

Бюджет доходів і витрат складається на підставі складених раніше бюджетів. В ньому зібрано докупи всі дані про доходи та витрати бюджетного періоду. Тут визначається також сума прибутку.

У ході виконання завдань щодо здійснення оцінки та контролю окремих сегментів діяльності, керівників центрів відповідальності; конкурентоспроможності підприємства, ефективності внутрішніх бізнес-процесів, фінансових рішень (забезпечення мотивації за результатами досягнення показників доходності тощо); визначення та аналізу зон доходності, крім вищезазначених методів, доцільно використовувати систему збалансованих показників, що є ефективним інструментом вираження стратегії діяльності підприємств торгівлі у вигляді системи числових фінансових і нефінансових показників.

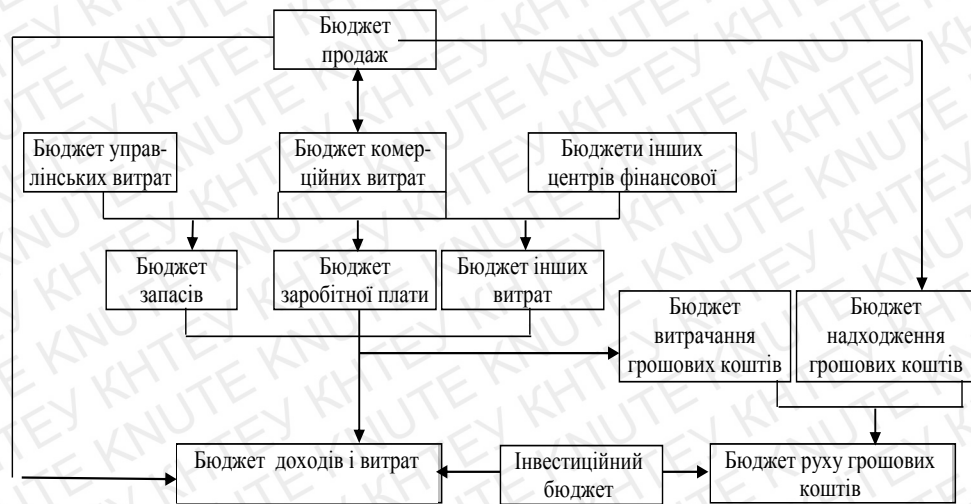

Рис. 2.5. Формування бюджетів як основа обліково забезпечення системи бюджетування підприємства

Джерело: побудовано автором за даними [58].

Така система є індивідуальною для кожного підприємства і повинна включати в себе взаємозалежні показники, що розкривають специфіку різних напрямів його діяльності. Важливою умовою досягнення ефективності від її впровадження є відображення системи за всіма рівнями управління (стратегічний, оперативний, тактичний). За рахунок цього досягається можливість проектування та відстеження причинно-наслідкових зв'язків як по вертикалі, так і по горизонталі, що дозволяє спроектувати власну оптимальну модель бізнесу для конкретного підприємства торгівлі. Цей інструмент моніторингу дозволяє оперативно реагувати на зміни показників у межах системи, а також впливати на їх відхилення від цільових значень або ж, навпаки, адаптувати набір показників до змін зовнішнього середовища. При цьому важливим є отримання можливості визначати фактори та критерії мотивації співробітників, що дозволяє розробити адекватне положення про оплату праці та стимулювати співробітників тощо.

У зв'язку з тим, що ТОВ «Шинний Союз Лтд» є малим підприємством, управлінський облік в тому класичному вигляді, що розглядають науковці, взагалі не ведеться. Тому ТОВ «Шинний Союз Лтд» здійснює тільки поточне

управління доходами, за даними бухгалтерського обліку.

Висновки за розділом 2

На підставі проведеного дослідження обліку та оподаткування доходів підприємства малого бізнесу, можливо зробити наступні висновки.

1. Забезпечення виконання завдань, що виконуються бухгалтерським обліком залежить від правильної організації синтетичного та аналітичного обліку, ступеню автоматизації облікових робіт і використання сучасних інформаційних технологій в обліковому процесі.

2. За результатами аналізу фінансового обліку ТОВ «Шинний Союз Лтд» можливо зробити висновок, що фінансовий облік діяльності базового підприємства ведеться згідно чинного законодавства, з використанням автоматизованої форми обліку. Підприємство має тільки доходи від реалізації товарів.

3. Базове підприємство ТОВ «Шинний Союз Лтд» є платником податку на прибуток на загальних підставах, має свідоцтво про реєстрацію платника податку на додану вартість.

4. Організація обліку згідно наказу про облікову політику базового підприємства, відповідальність за його ведення, а також складання і подання податкової звітності покладена на головного бухгалтера.

5. Оцінюючи систему бухгалтерського обліку як базову систему показників для формування доходів та їх використання слід відмітити, що деякі елементи системи бухгалтерського обліку потребують удосконалення. Головними напрямками розвитку облікових даних для повнішого задоволення потреб управління є: удосконалення і ширше використання показників бухгалтерської фінансової звітності; впровадження міжнародних систем обліку доходів та управління ними; дотримання нормативно- правового регулювання первинних документів, правильності відображення доходів в облікових реєстрах і звітності.

6. Володіння різноманітними методами забезпечує досягнення цілей управлінського обліку через формування відповідних показників-індикаторів діяльності, що потребує їх формального відображення у вигляді певних внутрішніх документів спеціальних форматів – внутрішньої звітності.

7. Концепція управлінського обліку доходів формується на основі певних принципів, що забезпечує генерування інформації про доходи з метою оперативних, тактичних, стратегічних рішень управління доходом, що досягається за рахунок використання комплексу методичних прийомів (математичної статистики, економічного, логічного, системного та структурного аналізу, інформаційного й економіко-математичного моделювання, економетрії, балансової ув'язки фінансово-економічних показників, графічного зображення, економічного контролю й ін.).

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ТОВ «ШИННИЙ СОЮЗ ЛТД»

3.1. Напрями удосконалення фінансового обліку доходів

Концептуальною основою для формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства і їх відображення у фінансовій звітності є відповідні стандарти бухгалтерського обліку, які сьогодні набувають ознак глобальних стандартів, будучи частиною глобальної фінансової реформи, забезпечуючи прозорість як основу побудови більш еластичної глобальної інфраструктури. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) вимагаються або дозволені для використання в 138 країнах, а більшість країн – учасниць Великої двадцятки вимагають їх використання в обов'язковому порядку. В Україні, яка прагне інтегруватися в європейську спільноту, всі підприємства мають право для складання фінансової звітності застосовувати міжнародні стандарти, які викладено державною мовою та офіційно оприлюднено на веб-сторінці центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку. Для окремих суб'єктів господарювання застосування цих стандартів є обов'язковим, тому більшість керівників підприємств розглядає доцільність переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності. В Україні облік доходів регулюють такі національні та міжнародні стандарти: П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 18 «Будівельні контракти», МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами». Порівняння цих стандартів свідчить про наявність у них суттєвих розбіжностей, які стосуються термінів, критеріїв визнання доходу, їх оцінки, порядку відображення звітності. Це зумовлено насамперед тим, що змінилися підходи до обліку доходів від реалізації за міжнародними стандартами і замість МСБО 18 «Дохід» було прийнято новий МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами». Прийняття МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами» стало результатом спільної праці

інститутів МСФЗ та GAAP протягом 10 років. Метою цього Стандарту є встановлення принципів, які підприємство повинно застосовувати, щоб повідомляти користувачам фінансової звітності корисну інформацію про природу, величину, час та невизначеність доходів і грошових потоків, що виникають унаслідок договору з клієнтом [2]. Принциповою відмінністю в обліку доходів за національними та міжнародними стандартами є те, що під час визнання доходу від реалізації за національним законодавством використовується так звана концепція доходу (performance reporting), а за МСФЗ – концепція зміни активів/зобов'язань (positional reporting), за якою суб'єкт господарювання визнає дохід, коли (або у міру того як) він задовольняє зобов'язання щодо виконання, передаючи обіцяний товар або послугу (тобто актив) клієнтові (рис. 1 і 2). Перевагою МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами» є те, що у стандарті міститься визначення як доходу (income), так і виручки (revenue), тоді як за національними стандартами України це визначення наведено не у П(С)БО 15 «Дохід» [3], а у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Основною відмінністю у трактуванні сутності доходу за національними та міжнародними стандартами є те, що у МСБО 18 акцентується увага на тому, що дохід повинен бути отриманий у звітному періоді. Також у міжнародному стандарті наведено визначення доходу (revenue – виручка), яке у національних стандартах відсутнє, як і згадка про звичайну діяльність. Наприклад, доходи у вигляді дивідендів і відсотків також є доходами звичайної діяльності, але навряд чи їх можна вважати виручкою в її традиційному розумінні. Виручка ближче за змістом до доходів операційної діяльності, а не звичайної діяльності в широкому її значенні. Орієнтація міжнародних стандартів на МСФЗ на концепцію зміни активів/зобов'язань під час визнання доходу від реалізації зумовила появу нових термінів, таких як «контрактний актив» та «контрактне зобов'язання», які в національних стандартах відсутні, що суттєво впливає на організацію синтетичного та аналітичного обліку доходів і спричиняє розбіжності в складанні Балансу

(Звіту про фінансовий стан) і Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за міжнародними та національними стандартами.

Також більш деталізованою є й класифікація доходів від реалізації за МСФЗ 15, які для цілей обліку та визнання поділяються на доходи, зобов'язання по яких задовольняються з плином часу, та доходи, зобов'язання по яких задовольняються у певний момент часу. За національними стандартами окремо виділені лише доходи від реалізації за будівельними контрактами, які визнаються з урахуванням ступеня завершеності робіт на дату балансу, за одним з методів: – вимірювання та оцінка виконаної роботи; – співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вимірі; – співвідношення фактичних витрат із початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом. Різними є й підходи до визначення суми доходу від реалізації на національними і міжнародними стандартами. За П(С)БО 15 «Дохід», дохід відображається в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню. Відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів із клієнтами», дохід визнається за ціною операції, тобто величиною компенсації, право на яке суб'єкт господарювання очікує отримати в обмін на передачу клієнтові обіцяних товарів або послуг за винятком сум, зібраних від імені третіх осіб (наприклад, деяких податків на продаж).

На основі вивчення наукової літератури було встановлено, що вимогам сучасності щодо обліку доходів від реалізації більшою мірою відповідають міжнародні стандарти фінансової звітності. До переваг МСФЗ 15 «Дохід від договорів із клієнтами» можуть бути віднесені такі:

1) Стандарт дає універсальну модель визнання виручки, яка може бути застосована для будь-якого бізнесу, для різних видів діяльності і галузей, для товарів, продукції, робіт, послуг тощо.

2) Стандарт містить не лише викладення загального підходу визнання виручки, а й деталізований алгоритм, що значно спрощує порядок його

практичного використання.

3) МСФЗ 15 чітко визначає критерії визнання виручки для різних умов виконання контрактних зобов'язань (одномоментних та протягом періоду).

4) Особливу увагу приділено визначенню ціни як бази для подальшого визнання виручки у цілому за контрактом, так і виручки стосовно окремих компонентів контракту. У П(С)БО 15 цінам приділено недостатньо уваги.

5) Дає змогу вирішити проблеми узгодження вимог стандартів з обліку виручки, які передбачені в МСФЗ і в системі стандартів США – GAAP/USA. Передбачена єдина, покрокова модель визнання виручки, яка дає змогу поліпшити систему обліку і порядок подання інформації про виручку у фінансовій звітності. Високий рівень конвергенції МСФЗ і GAAP/USA в частині обліку виручки і відображення її у фінансових звітах дає змогу підвищити зіставність показників звітності, що, безумовно, є суттєвим і перспективним етапом у розвитку облікових систем світу.

Таким чином, положення міжнародних стандартів більш деталізовані щодо обліку доходів від реалізації, вони сприяють розширенню аналітичності, достовірності та зрозумілості інформації, що формується в бухгалтерському обліку та відображається у фінансовій звітності суб'єкта господарювання. Вважаємо, що доцільно внести зміни до П(С)БО 15 «Дохід» для наближення його вимог до міжнародних стандартів обліку.

3.2. Удосконалення управлінського обліку доходів

Ефективність системи управлінського обліку пов'язана з важливими для управління факторами, сукупність яких забезпечує її прозорість в цілях аналізу і контролю. Визначимо чинники ефективності і дієвості організованої системи управлінського обліку, це:

-правильне цілевстановлення і прогнозування розвитку підприємства за напрямками діяльності;

-правильність визначення центрів відповідальності;

-адекватність самих бізнес процесів та технологій їх реалізації завданням підприємства в цілому, бізнес- напрямів, структурних підрозділів, що впливає на економію ресурсів;

- правильність обраної механізму планування і фінансування витрат дозволяє впливати на ціну продукції компанії;

-налагодженість горизонтальних зв'язків і розподіл системи відповідальності щодо збирання інформації та складання бюджетів забезпечує побудову оптимального для підприємства процесу планування та бюджетування, створює інформаційну інфраструктуру для забезпечення єдиного розуміння задач і погодження дій менеджментом всіх рівнів;

- правильно обрана система мотивації в підприємстві.

Для наших підприємств прийнятні два варіанти організації системи управлінського обліку. При першому — всі первинні документи надходять до бухгалтера, який здійснює й управлінський облік та визначає як само конкретні операції відображені в цих документах мають віддзеркалюватися в системі управлінського обліку і по кожному документу формує як бухгалтерські (здійснює бухгалтерський та податковий облік), так і управлінські проводки. Цей варіант найточніше відповідає основним принципам ведення обліку і достатньо повно відображає факти господарської діяльності компанії. Але при цьому необхідні додаткові ресурси для створення інтегрованої бухгалтерської системи, яка поєднує традиційну бухгалтерську й управлінську конфігурації. При другому варіанті в базу управлінську даних інформація вноситься після її фіксації в базі даних бухгалтерського обліку. Дві бази даних ведуться паралельно. Фінансовий облік ведеться в традиційному режимі і бухгалтерія надає свою базу особі (бухгалтеру), який здійснює управлінський облік для її трансформації в управлінську базу даних за консолідованим даними. Такий варіант може бути впроваджений в короткі терміни і з мінімальними витратами. Чим більші відмінності між управлінським обліком і суто бухгалтерським обліком, тим вище ефективність впровадження системи управлінського обліку. Проте це вимагає детального

опрацювання методології і методики конвертації операцій з бухгалтерської в управлінську інформаційну базу. Можливий і варіант оперативний обліку товарного руху, залишків товарів (продукції) в асортименті, фінансових потоків, заборгованості, тобто облік за певними видами аналітичної інформації, але не в цілому з діяльності компанії.

Організація системи управлінського обліку включає реалізацію низки функцій, які в залежності від змісту інформаційних потоків що визначають конкретні функції, розподілять на 2 групи:

1) функції, щодо організації інформаційних потоків, розробка і/або впровадження систем обміну інформацією між різними структурними підрозділами компанії і надання інформації нагору, її аналіз, планування діяльності;

2) функції, що визначають зміст інформаційних потоків, координація діяльності підрозділів, або окремих співробітників, їх мотивація, контроль за виконанням планів. Визначимо три етапи впровадження системи управлінського обліку:

Перший етап включає:

- постановку мети,
- планування і прогнозування,
- формування інформаційної бази,
- диференціацію витрат,
- аналіз і контроль,
- коригування планів.

Другий етап включає організацію системи управлінського обліку:

- опрацювання набору підконтрольних показників,
- розрахунок і аналіз основних показників у оперативному режимі,
- організація інформаційного забезпечення,
- виявлення неприпустимих відхилень та виявлення "вузьких місць".

Третій етап передбачає налагодження регулярних процедур оперативному режимі:

- документування,
- моніторинг,
- інформаційне та економічне моделювання,
- економічний аналіз.

Серед основних напрямів розвитку системи управлінського обліку слід розглядати такі:

- перенос акценту від ретроспективного до перспективного аналізу та контролю;
- підвищення оперативності реакції на зміни в оточенні та всередині підприємства;
- оцінка витрат у різні часові періоди виробничого циклу;
- перманентний аналіз (моніторинг) змін середовища;
- опрацювання системи функціонування компанії у кризових ситуаціях

Ускладнення технологій виробництва вимагає вдосконалення управління та ускладнення координації в системі операційного менеджменту, розробки методології управлінського обліку, наявності кваліфікованих фахівців і сучасних інформаційних технологій.

Висновки за розділом 3

На підставі проведеного дослідження напрямів удосконалення фінансового та управлінського обліку доходів, можна зробити наступні висновки:

1. Прийнятий МСФЗ 15 «Виручка по договорах із клієнтами» суттєво змінив підхід до порядку визнання доходу і запропонував п'ятикрокову модель його відображення, яка ґрунтується на концепції зміни активів/зобов'язань під час визнання доходу від реалізації. Цим зумовлено появу нових термінів в обліку доходів, зокрема контрактного активу і контрактного зобов'язання, тому сьогодні наявні суттєві розбіжності в обліку

доходів від реалізації за національними та міжнародними стандартами. Перевагою обліку доходів за міжнародними стандартами насамперед є те, що ці стандарти забезпечують чітке впорядкування критеріїв визнання доходів у різноманітних ситуаціях і сприяють конвергенції МСФЗ і GAAP/USA, зближенню облікових систем різних країн, тому необхідне внесення аналогічних змін до П(С)БО 15 «Дохід».

2. Впровадження комп'ютеризації управлінського обліку в наших компаніях засвідчує що їхнє керівництво стало ретельно вивчати та обирати для впровадження програмні продукти, які репрезентовані на ринку програмного забезпечення. Вітчизняні підприємства можуть самостійно визначати форму організації і складові системи управлінського обліку, оскільки він є внутрішньою справою самого суб'єкта господарювання, не є обов'язковим не регулюється законодавством, служить тільки для інформування управлінської ланки, власники і менеджери компанії визначають доцільність його впровадження. Цей індивідуальний вибір залежить від цілей і стратегічних завдань компанії, стану її бізнес середовища, ринкової тактики і стратегії, ступеню стандартизації і формалізації процесу обліку й аналізу (або їхніх окремих процедур), організації системи опрацювання управлінських рішень і контролю за їх виконанням.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження обліку доходів в системі управління підприємством можна зробити наступні висновки.

Активний розвиток та удосконалення ринкових відносин, орієнтація на формування цивілізованого ринку на теренах України, створюють передумови

для проведення глибоких системних та комплексних реформ у сфері регулювання підприємницької діяльності, а особливо – у податковому законодавстві. Створення сприятливих умов для українського підприємництва стимулюватиме бурхливий його розвиток як у виробничій сфері, так і в торговельній діяльності. Входження України до Світової організації торгівлі у недалекому майбутньому призведе до поглиблення конкуренції, і у зв'язку з цим створить стимул до вдосконалення, інтенсифікації діяльності підприємств для виживання у конкурентній боротьбі. Але реалізація цих непростих завдань стає можливою виключно за умови високого рівня ефективності управлінського процесу. Такі тенденції викликають науковий інтерес з боку науковців та представників бізнесу щодо вдосконалення існуючої теоретичної бази та розробки практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління в сучасних умовах господарювання.

Значення доходів у системі підприємства полягає у забезпеченні безперервного та послідовного процесу, дотриманні встановлених планових показників реалізації товарів, робіт, послуг та своєчасному задоволенні потреб споживачів у будь-який момент часу.

Доходи — це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, внаслідок чого збільшується власний капітал підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників).

Для того, щоб відображати в бухгалтерському обліку і складанні фінансової звітності зокрема, Звіту про фінансові результати, події, пов'язані з отриманням доходів, вони поділяються за видами діяльності.

Дохід визнається в разі додержання таких умов:

при збільшенні активу або погашенні зобов'язань, які приводять до збільшення власного капіталу підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників підприємства);

оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Успішне вирішення завдань ефективного управління доходами

підприємства залежить від багатьох чинників, таких як:

застосування сучасних підходів до організації та методології бухгалтерського обліку, аналізу та контролю доходів;

врахування впливу об'єктивних та суб'єктивних, зовнішніх та внутрішніх факторів при формуванні системи управління доходами підприємства;

застосування сучасних інформаційних технологій для підтримки процесу розробки оптимальних управлінських рішень;

стратегічне мислення керівництва суб'єкта господарювання, орієнтація на довгострокову перспективу.

Дослідження нормативно–правової бази, яка регулює питання доходів, дає підстави зробити висновок про недостатню її досконалість. Основними недоліками нормативно-правових документів є їх нестабільність, невідповідність вимогам економічних реалій, взаємна неузгодженість та яскраво виражена орієнтація на фіскальну функцію.

Аналіз спеціальної літератури, що стосується предмета дослідження, дає підстави стверджувати про перспективність досліджуваної теми. Так, основні аспекти обліку, оподаткування та аналізу доходів розкриваються у численних монографіях та наукових посібниках українських та зарубіжних авторів; у наукових статтях регулярно пропонуються нові прогресивні ідеї щодо вдосконалення існуючого стану справ. При цьому у зв'язку зі змінами у законодавчій базі та трансформаційними процесами в економіці, постійно виникає необхідність у нових розробках щодо об'єкта дослідження.

Наукове дослідження проводилось на практичних матеріалах підприємства ТОВ «Шинний Союз Лтд», діяльність якого характеризується стабільною та прибутковою.

У процесі дослідження особливостей фінансового обліку базового підприємства основна увага акцентувалася на комплексному підході до його організації, на пошуку недоліків в обліковій системі та шляхів їх усунення. Аналіз системи фінансового обліку ТОВ «Шинний Союз Лтд» з точки зору

особливостей і потреб цього підприємства свідчить про можливість удосконалення облікового процесу. Зокрема рекомендується переглянути робочий План рахунків підприємства на предмет його відповідності методології бухгалтерського обліку та доцільності існування окремих аналітичних рахунків.

Вивчення стану автоматизації торговельного процесу базового підприємства дало можливість встановити, що програма застосовується на підприємстві «ІС:Підприємство 2.0» у повному обсязі дає змогу забезпечити внутрішніх користувачів інформацією про його доходи.

На підставі проведеного загального аналізу доходів ТОВ «Шинний Союз Лтд» було зроблено висновки про те, що на доходи підприємства вплинули недоставка товарів, та процеси які відбуваються на ринку України. Уникнути такої ситуації можливо шляхом забезпечення адміністрацією підприємства своєчасної і повної закупівлі товарів. Уникнути дефіциту також можливо завдяки застосуванню більш гнучких та добре налагоджених схем постачання. Також потрібно усунути або звести до мінімуму втрати робочого часу шляхом до комплектації працівників збуту, поліпшити трудову дисципліну. Підвищити матеріальну зацікавленість працівників підприємства щодо результатів своєї праці, для чого можна застосувати економічно обгрунтовану систему доплат за виконання й перевиконання плану.

Таким чином, у процесі виконання даної роботи було досліджено облік та оподаткування доходів підприємств малого бізнесу. Результати роботи ґрунтуються на дослідженні широкої інформаційної бази, у тому числі практичних матеріалів підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєва А.В. Звітність підприємств: навчальний посібник /А.В. Алексєєва, А.П. Шаповалова, Г.В. Уманців.- [2-е вид., перероб. і доп.].-К.: КНТЕУ, 2013.- 368с.
2. Атамас П.Й. Управлінський облік 2-ге вид. Навчальний посібник — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 440 с.
3. Бондар М.І. Звітність підприємства: Підручник. / М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М.М. Орищенко – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 570с.

4. Бондар М.І. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. – Ч. 1, М.І. Бондар, В.І. Єфіменко, Л.Г. Ловінська та ін. / за заг. ред. М.І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. – К.: КНЕУ, 2012. – 553 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік / Бутинець Ф. Ф., Чижевська Т. А., Герасимчук Н. В. – Житомир : ЖІТІ, 2012. – 448с.
6. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку : підручник для студентів спеціальності «Облік і фінанси» вищих навчальних закладів / за редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. – 3-тє вид., доп і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2014. – 592 с.
7. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник, під заг.ред.Ф.Ф.Бутинця. – 8-ме вид., доп. І перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912с
8. Верхоглядова Н. І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика. Навчально-практичний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. - 536 с.
9. Галушак І.Є., Савчук В.П. Облік доходів: Сучасний стан і напрями вдосконалення» URL: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Збірник/2014-2/statti/15.pdf>
10. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник / Голов С. Ф. – К. : Лібра, 2003. – 704 с.
11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 - IV. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
12. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібник / В.І. Гринчуцький, Е.Т. Карапетян, Б.В. Погрішук. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 304 с
13. Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності: моногр. / Л.В. Гуцаленко. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 372 с.
14. Державний бюджет на 2019 рік / Верховна Рада України URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032
15. Дмитрук Н.М. Сутність, склад та напрями вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах » URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/5/23.pdf>
16. Дорохова С.И. Практические рекомендации по организации управленческого учета в компаниях холдингового типа / С.И. Дорохова // Управление корпоративными финансами. – 2013. – № 03(57). – С. 134–143.
17. Економічна енциклопедія: трьох томах, .1/ За ред. . . Мочерний та ін. – .: Вид. центр "Академія", 2002. – 863 .
18. Иозайтис В.С. Методологические вопросы постановки управленческого учета и формирования управленческой отчетности / В.С. Иозайтис // Управленческий учет и финансы. – 2009. – № 2 (18).
19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>

20. Канцедал Н.А. Документування в системі бухгалтерського обліку: юридичний аспект / Н.А. Канцедал // Економічні науки. «Облік і фінанси». – 2012.– Вип. 9(33). – Ч. 2.
21. Карпенко О. В. Практичні підходи до підготовки внутрішньої звітності / О. В. Карпенко, Г. О. Соболев. – Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. – 2012. – № 3. – С. 7–10.
22. Карпенко О. В. Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання : монографія / О. В. Карпенко. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2005. – 341 с.
23. Кількість підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2019 році / Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
24. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2014. — 600 с.
25. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
26. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
27. Кубик В.Д. Проблеми обліку доходів підприємств у світні застосування національних і міжнародних стандартів обліку » URL:<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2079/1/Проблеми%20обліку%20доходів%20на%20підприємстві%20у%20світлі%20застосування%20національних%20і%20міжнародних%20стандартів%20обліку.pdf>
28. Лагутін В.Д. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 608 с
29. Легенчук С.Ф. Управління бухгалтерським документооборотом на підприємстві: аналіз основних підходів / С.Ф. Легенчук, К.О. Дударева // Міжнар. бух. облік. — 2013. — № 1 (247). – С. 43–49.
30. Маренич Т. Сутність бухгалтерського обліку як системи економічного регулювання /Т. Маренич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 2. – С. 21-26
31. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2013р. № 476 - URL: <http://195.78.68.18/minfin/control/>
32. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. – URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MF00062.htm
33. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433 - URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536

34. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhнародni-standarty-finansovoi-zvitnosti>
35. Нападовська Л. В. Управлінський облік : підруч. для вузів / Л. В. Нападовська. – 2-ге вид., доопр. і допов. – К. : Київ. Нац. торг.-екон.ун-т, 2010. – 648 с.
36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
37. Ніколаєва С.В. Економічна сутність зміст категорії «Дохід підприємства» URL– URL до статті: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Oif_apk/2009_3/4_Nikol.pdf
38. Осадча Г. Г. Облік доходів у системі управління підприємством / Г. Г. Осадча, М. В. Пушкарьова // Формування ринкових відносин в Україні. - 2016. - № 6. - С. 71-75. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_6_19.
39. Петти У. // 100 великих економістів до Кейнса - Great Economists before Keynes: An introduction to the lives & works of one hundred great economists of the past. — СПб.: Економікус, 2008. — С. 236—239. — 352 с.
40. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>
41. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0860-99>
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0047-01>
44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000р. № 39. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137 – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>
46. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
47. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
48. Попов А.А. Доходы предприятия в управленческом учете / А.А. Попов // Элитариум 20 [Електронний ресурс]. — URL : http://www.elitarium.ru/dokhody_upravlencheskij_uchet.

49. Порядок подання фінансової звітності: Постанова Кабінету міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>
50. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 – XIV. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
51. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/852-15>
52. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003р. № 851-IV. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
53. Про затвердження Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики: Наказ Державного комітету статистики від 12.01.2011р. № 3- URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0408-11>
54. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: наказ МФУ від 19.04.2001 р. №186 – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>
55. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352. – URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/FIN321.html
56. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-XII – URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
57. Про Примітки до фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302 – URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>
58. Пушкар М. С. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація : монографія / М. С. Пушкар, М. Г. Чумаченко. – Тернопіль : Карт-бланш, 2011. – 336 с.
59. Рікардо Д. // Митна енциклопедія : у 2 т. / І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. — Хм. : ПП Мельник А. А, 2013. — Т. 2 : М — Я. — С. 332.
60. Садовська І.Б. Документування як основна складова інформаційних ресурсів в управлінському обліку / І.Б. Садовська. – 2011 – № 2 URL: www.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/ekfor/2011_2/68.pdf.
61. Ситник Г.В. Фінанси торгівлі : монографія / Г.В. Ситник. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 672 с.
62. Сідун , Пономарьова. Економіка підприємства: Навч. посібник.: - Центр навчальної літератури, 2003. – 436 . URL// URL до книги: http://www.ebooktime.net/book_60
63. Сміт А. Багатство народів. Дослідження про природу та причини добробуту націй / пер. Олександра Васильєва. — К.: Формат, 2018. — 722 с.
64. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. - 7-ме вид. допов. і перероб./ Н.М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.

65. Фінансовий облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ Л.В. Нападівська, А.В. Алексеева, О.А. Бакурова та ін./ За ред. Л.В. Нападівської. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 700 с.
66. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 7-ме вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2016. – 1040 с.
67. Хикс Дж. Р., Аллен Р. Дж. Д. Пересмотр теории ценности // Вехи экономической мысли. Том 1. Теория потребления и спроса / Под ред. В. М. Гальперина. — СПб.: Экономическая школа, 2000. — С.117—141 — 380с.
68. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435 – IV. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>
69. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посібник / В.Г. Швець. – 2-ге вид. переоб. і допов. – К. : Знання, 2006. – 525 с.
70. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством / Н.М. Шмиголь // Держава та регіон : наук.-виробн. журнал. – Сер.: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету. – 2009. – № 7. – С. 221-225.

Список серверів інформації в мережі Internet

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – URL: www.zakon.rada.ua
2. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – URL: www.minfin.gov.ua
3. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. - URL: www.sfs.gov.ua
4. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. - URL: www.ukrstat.gov.ua

Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2018 році¹

	Усього, одиниць	У тому числі			
		підприємства		фізичні особи-підприємці	
		одиниць	у відсотках до загальної кількості	одиниць	у відсотках до загальної кількості
Усього	247480	85163	100,0	162317	100,0
у тому числі					
сільське, лісове та рибне господарство	1238	680	0,8	558	0,3
промисловість	14558	7660	9,0	6898	4,2
будівництво	10036	7677	9,0	2359	1,5
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	7 9255	26655	31,3	52600	32,4
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	8738	3261	3,8	5477	3,4
тимчасове розміщування й організація харчування	7329	1812	2,1	5517	3,4
інформація та телекомунікації	39119	5900	6,9	33219	20,5
фінансова та страхова діяльність	3532	2328	2,7	1204	0,7
операції з нерухомим майном	21073	8243	9,7	12830	7,9
професійна, наукова та технічна діяльність	34107	11998	14,1	22109	13,6
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	11378	5401	6,4	5977	3,7
освіта	3000	726	0,9	2274	1,4
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2768	1225	1,4	1543	1,0
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	3017	805	1,0	2212	1,4
надання інших видів послуг	8332	792	0,9	7540	4,6

¹ Дані наведено на підставі даних Державної служби статистики України.

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2018 році¹

	Усього, млн.грн	У тому числі			
		підприємства		фізичні особи- підприємці	
		млн.грн	у відсотках до загальної кількості	млн.грн	у відсотках до загальної кількості
Усього	3239187,3	3143975,4	100,0	95211,9	100,0
у тому числі					
сільське, лісове та рибне господарство	16813,5	16488,3	0,5	325,2	0,3
промисловість	764696,7	760835,7	24,2	3861,0	4,1
будівництво	85380,1	83959,6	2,7	1420,5	1,5
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1543619,2	1514132,0	48,2	29487,2	31,0
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	240809,7	237314,2	7,6	3495,5	3,7
тимчасове розміщування й організація харчування	20471,7	16871,1	0,5	3600,6	3,8
інформація та телекомунікації	132778,3	110272,5	3,5	22505,8	23,6
фінансова та страхова діяльність	49673,7	48688,2	1,5	985,5	1,0
операції з нерухомим майном	54794,9	48401,0	1,5	6393,9	6,7
професійна, наукова та технічна діяльність	271091,0	256427,4	8,2	14663,6	15,4
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	37643,4	33814,6	1,1	3828,8	4,0
освіта	2174,1	1441,1	0,0	733,0	0,8
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	9068,6	8578,2	0,3	490,4	0,5
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	5842,1	4579,5	0,1	1262,6	1,3
надання інших видів послуг	4330,3	2172,0	0,1	2158,3	2,3

¹ Дані наведено на підставі даних Головного управління статистики України.Л

Тлумачення економічної сутності категорії доходу представниками
різних економічних шкіл і течій *

Представники наукових шкіл	Тлумачення економічної сутності
1	2
Економічна теорія меркантилізму (У. Стаффорд, Т. Мен, С. Фортрей, Г. Скаруффі, Ж. Боден, А. Монкретьєн, Ф. Прокопович)	Представники меркантилізму вважали джерелом доходу країни зовнішню торгівлю, а оскільки матеріал для експорту постачаються ремеслами, то процвітання ремесла є умовою багатства країни. Так, обґрунтовуючи значення промислового виробництва, Томас Мен висловлював думку про те, що виробництво готових виробів приносить більше доходу, ніж видобуток тієї або іншої сировини.
Економічна теорія фізіократів (Ф. Кене, А.Р.Ж. Тюрго, П.С. Дюпон де Немур, В.Р. Мірабо)	Основоположник цієї економічної школи Франсуа Кене у теорії вартості фізіократів бачив джерело доходу в дії матеріальних чинників природи – землі й води. Продуктивною вважалася праця селян, що створювала чистий продукт. Джерело вигоди виявлялося не тільки на стадії виробництва продукції у формі скорочення витрат, а й у процесі обміну товарами у формі збільшення обсягу продажів. Звідси випливало, що будь-яка суспільно корисна праця могла сприяти зростанню доходу.
Класична економічна теорія (У. Петті, А. Сміт, Ж.Б. Сей, Дж. Міль, Д. Рікардо)	Адам Сміт висловлював такі думки щодо джерел доходів: «Заробітна плата, прибуток і земельна рента є трьома первісними джерелами будь-якого доходу, так само як і будь-якої мінової вартості. Усякий інший дохід в остаточному підсумку одержують з одного або іншого із цих джерел».
Маржиналістська економічна теорія (Е. Бем-Баверк, Л. Вальрас, У. Дже-вонс, В. Парето, І. Фішер, Дж. Хікс)	Ця економічна теорія досліджувала проблему формування доходу не з боку пропозиції, через витрати, як це робила класична школа, а з боку попиту, через ставлення людини до речі, що виявляється у сфері особистого споживання й обміну. Вихідним було положення про те, що на дохід впливають не тільки особисті інтереси виробника, а й інтереси споживачів товарів і послуг.
Неокласична маржиналістська теорія (М. Блауг)	Основний акцент економіст Марк Блауг робить власне на теорії доходів з позиції макроекономіки, розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, не визнаючи теорію зарплати, прибутку, ренти й відсотка основою цього питання.
Кейнсіанська економічна теорія (Дж. М. Кейнс)	Кейнсіанська концепція розглядала як додаткове джерело доходу мотиви поведінки індивідів: «виникнення й рух доходу... можуть бути пов'язані поведінкою людей». Джон Мейнард Кейнс стверджував, що економічна система має потребу в державному регулюванні. Джон Бейтс Кларк дав пояснення створенню доходів. Вчений неокласик сформулював закон природного порядку: «Кожному фактору – певна частка в продукті й кожному – відповідна ви нагорода – ось природний закон розподілу». Висновок Джона Кларка, що стосується розподілу створеної вартості, полягав у тому, що дохід кожного фактора пропорційний кількості й вартості його граничного продукту.

Продовження дод.Б Продовження таблиці Б.1	
1	2
Неокласична економічна теорія (Дж. Кларк, А. Пігу, Ф. Хайек, Г. Хаберлер)	Український вчений Михайло Туган-Барановський, на основі теорії Джона Кларка, розробив соціальну теорію розподілу, де вказав на два чинники, від яких залежить заробітна плата: економічний та соціальний. Економічний чинник – це зростання продуктивності суспільної праці, соціальний – соціальна дієвість робочого класу. Тими самими чинниками, що формують заробітну плату, Михайло Туган-Барановський визначає й абсолютну величину прибутку, водночас протиставляючи заробітну плату і прибуток, як трудові та нетрудові доходи. Дохід, що заснований на експлуатації робітника капіталістом, – це прибуток, а нетрудовий дохід, який впливає з використання корисних властивостей землі – це рента. Зростання національного доходу відбувається завдяки підвищенню продуктивності суспільної праці, її можна збільшити за рахунок науково-технічного прогресу.
Марксистська економічна теорія (К. Маркс, Е. Бернштейн, Р. Гільфердінг, К. Каутський, В. Ленін)	Марксистський підхід до формування доходів ґрунтується на теорії трудової доданої вартості. Відповідно до теорії Карла Маркса, джерелом доходу є праця. У створенні нової вартості бере участь тільки один фактор – робітник, власник робочої сили. Інші види доходів є лише результатом неоплаченої праці робітників. Справедливість розподілу доходів, за Карлом Марксом, полягає у тому, що доходи учасників трудової діяльності формуються відповідно до суспільно необхідних витрат праці на виробництво товарів. Вимірювання частки кожного працівника здійснюється працею, що забезпечує рівність у розподілі трудових доходів.
Неоінституціональна економічна теорія (Р. Коуз, Д. Норт, О. Вільямсон)	Питання формування доходу розглядається через призму поняття прав власності. Під системою прав власності в неоінституціоналізмі розуміється безліч норм, що регулюють доступ до рідкісних ресурсів. Ці норми можуть санкціонуватися не тільки державою, а й суспільством – у вигляді звичаїв, моральних установок, релігійних заповідей, і охоплювати як фізичні об'єкти, так і об'єкти безтілесні (результати інтелектуальної діяльності). Права власності регулюють доступ до ресурсів, право на використання ресурсу, право на одержання від нього доходу, право на передачу всіх повноважень. Чим ширший набір повноважень, закріплених за ресурсом, тим вища його цінність

*сформовано автором за 17, 28

Продовження дод.Б

Таблиця Б.2

Тлумачення економічної сутності категорії «дохід» у сучасній науковій літературі

Автор	Тлумачення економічної сутності
1	2
Бутинець Ф.Ф. [7]	Як економічна категорія дохід (виручка) є потоком грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг
Вознюк Г., Загороднюк А. [59]	Дохід – 1) різниця між виторгом з реалізації продукції, робіт та послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут цієї продукції. До матеріальних витрат у визначенні доходу зараховують вартість використаних у процесі виробництва матеріалів, палива та енергії, а також амортизаційних відрахувань, кошти на соціальне страхування та ін. виплати. Доходи підприємства відрізняються від прибутку на суму заробітної плати працівників: дохід дорівнює сумі прибутку і заробітної плати працівників; 2) грошові або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності (виторг)
Грузінов В.П. [59]	Дохід підприємства складається з виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), основних засобів (зайвих) й іншого майна підприємства, а також з доходів від позареалізаційних операцій
Продіус Ю.І. [59]	Дохід – це виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) за вирахуванням матеріальних витрат. Він є грошовою формою чистої продукції підприємства, тобто охоплює оплату праці та прибуток
Волков О. [59]	Дохід підприємства – це приріст суми грошей над їх витратами на спожиті в процесі виробництва засоби, який отримує підприємство від реалізації новоствореної вартості
Сідун В.А., Пономарьов Ю.В. [63]	Дохід підприємства – це виторг з реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додану вартість та ак- цизного збирання
Блонська В.І. [7]	Дохід підприємства – це надходження, одержані внаслідок його господарської діяльності за певний період часу у вигляді конкретних економічних вигод, отриманих внаслідок використання у господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів в умовах

прийнятного рівня підприємницького ризику	
Продовження дод.Б Продовження таблиці Б.2	
1	2
Соколов О. [28]	Поняття приватногосподарського доходу обов'язково передбачає певну затрату, необхідну для його одержання, дохід завжди є винагородою або платою за певну господарську діяльність або надану послугу. Під приватногосподарським доходом потрібно розуміти тільки ті надходження, що виникли на основі процесу ціноутворення. Тобто дохід, з податної точки зору, – це всі надходження, що виникають на основі процесу ціноутворення, за винятком виручки від продажу майна
Шмиголь Н.М. [71]	Дохід підприємства – це збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів і/або погашення зобов'язань, що приводить до зростання капіталу організації, за винятком внесків учасників (власників майна), та отримане внаслідок використання в господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів та конкурентних переваг в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику
Біла О.Г. [59]	Грошові надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – це загальний дохід від основної діяльності підприємства, його внесок у валовий внутрішній продукт країни
Камінська Т.Г. [59]	Доходами організації визнаються збільшення економічних вигід протягом звітного періоду внаслідок надходження активів і / або підвищення їх вартості, і / або зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення капіталу організації, за винятком внесків власників

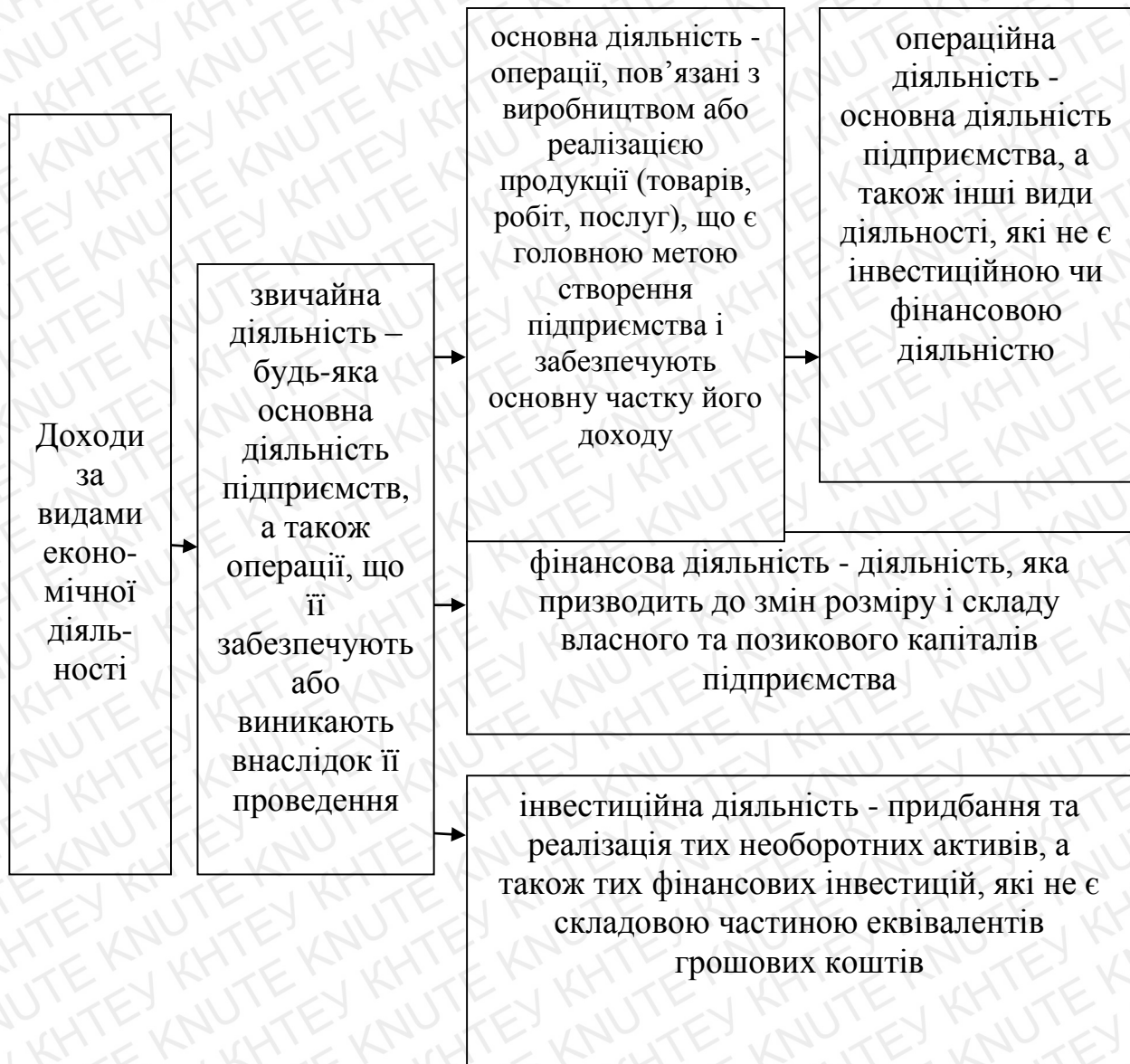

Рис.Б.1 Доходи, диференційовані в розрізі видів діяльності

Огляд нормативно-правової бази з обліку, оподаткування та аналізу
доходів підприємств малого бізнесу

№ з/п	Документа та дата його затвердження	Назва нормативного документа	Основні положення
1	2	3	4
1.	Закон України від 28.06.1996р. № 254к/96 [26]	Конституція України, затверджена Верховною радою України	Визначає норми галузей права, нормотворча, правозастосовна та інші діяльності щодо здійснення правових приписів
2.	Закон України від 16.01.2003 р. № 436 - IV [11]	Господарський кодекс України.	Визначає норми права, щодо здійснення господарської діяльності
3.	Закон України від 16.01.03 р. № 435-IV [69]	Цивільний Кодекс України:	Визначає норми права, щодо здійснення господарської діяльності
4.	Закон України від 23.12.2010 р. N 2856-VI [42]	Податковий кодекс України	Визначає норми податкового законодавства, щодо здійснення господарської діяльності підприємств
5.	Закон України від 16.07.1999 р № 996-XIV [51]	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Висвітлює за якими принципами повинні відобразитися витрати у фінансовій звітності.
6.	Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV [52]	Про електронний цифровий підпис	Цей Закон визначає правовий статус електронного цифрового підпису та регулює відносини, що виникають при використанні електронного цифрового підпису
7.	Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X [25]	Кодекс України про адміністративні правопорушення	Завданням Кодексу України про адміністративні правопорушення є охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання конституції законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством.

Продовження дод.В
Продовження таблиці В.1

1	2	3	4
---	---	---	---

8.	Закон України від 22.05.2003 р. N 851-IV [53]	Про електронні документи та електронний документообіг	Цей Закон встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів
9.	Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ [57]	Про інформацію	Цей Закон регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації
10.	Закон України від 22.03.2013р. № 4618-17 [67]	Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні	Цей Закон визначає правові та економічні засади державної політики у сфері підтримки та розвитку малого і середнього підприємництва
11.	Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [36]	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Цим Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
12.	Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290 [43]	П(С)БО 15 «Дохід»	Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Використовується при проведенні обліку доходу
13.	Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353 [44]	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності
14.	Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137 [46]	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах»	Цим Положенням (стандартом) визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності. Використовується при виправленні помилок і змін у фінансових звітах
15.	Наказ МФУ від 25.02.2000р. № 39 [45]	П(С)БО 25 Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва зі змінами і доповненнями	При Цим П(С)БО визначається зміст та форма Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва і порядок заповнення його статей

Продовження дод.В
Продовження таблиці В.1

1	2	3	4
---	---	---	---

16.	Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 1 січня 2012 року. [34]	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності»	Цей стандарт визначає основи подання фінансової звітності загального призначення для забезпечення їхньої зіставності з фінансовою звітністю суб'єкта господарювання за попередні періоди, а також з фінансовою звітністю інших суб'єктів господарювання. Він установлює загальні вимоги щодо подання фінансової звітності, настанови щодо її структури та мінімальні вимоги щодо її змісту
17.	Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.11 р. № 1591 [41]	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Регулює систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку, що використовується для детальної та повної реєстрації всіх господарських операцій з метою забезпечення потреб складання фінансової звітності. Встановлює призначення і ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань і фактів фінансово-господарської діяльності підприємств
18.	Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014р. № 879 [48]	Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань.	Регулює проведення підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями незалежно від форм власності інвентаризації майна, коштів і фінансових зобов'язань для підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності.
19.	Наказ Міністерства фінансів України, від 30.11.1999р № 291 [19]	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій, затверджена Наказом Мінфіну України.	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб

Продовження дод.В
Продовження таблиці В.1

1	2	3	4
---	---	---	---

20.	Постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. №116	Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей.	Визначає механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей. Використовується при проведенні обліку збитків від розкрадання, нестачі, знищення матеріальних цінностей.
21.	Постанова Кабінетів Міністрів України від 24.05.95 р. № 88 [47]	Положенні про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку	Регулює порядок документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку матеріальних цінностей.
22.	Постанова Кабінету міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 [50]	Порядок подання фінансової звітності	Затверджує порядок подання фінансової звітності
23.	Наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 року №356 [32]	Про затвердження методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку	Надані методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку по обліку основних засобів
24.	Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433 [33]	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Надає рекомендації щодо заповнення статей в формах звітності
25.	Наказ Державного комітету статистики від 12.01.2011р [54]	Про затвердження Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики	Затвердження порядку подання електронної звітності до органів державної статистики
26.	Наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2013р. № 476 [31]	Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності	Надає рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності
27.	Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352 [56]	Про затвердження типових форм первинного обліку	Затверджує типові форми первинного обліку та інструкцію рол порядок їх виготовлення та застосування

Продовження дод.В

Таблиця В.2

Огляд спеціальної літератури з теми дослідження

№	Найменування джерела	Основний зміст
1	2	3
1.	Алексеева А.В. Звітність підприємств: навчальний посібник [1]	У посібнику розкрито порядок формування звітності та її складання
2.	Атамас П.Й. Управлінський облік [2]	У навчальному посібнику наводиться конспективно зміст окремих тем управлінського обліку та методика розрахунків, що може слугувати базою для вирішення практичних завдань.
3.	Бондар М.І. Звітність підприємства [3]	У підручнику розкрито порядку формування звітності та її складання
4.	Бондар М.І. Фінансовий облік: підручник [4]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів
5.	Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік [5]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського управлінського обліку
6.	Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку [6]	Досліджуються численні первинні бухгалтерські документи, їх застосування в обліковому процесі та порядок їх заповнення
7.	Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [7]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського фінансового обліку
8.	Верхоглядова Н. І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік [8]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського фінансового обліку
9.	Галушак І.Є., Савчук В.П. Облік доходів: Сучасний стан і напрями вдосконалення» [9]	Порядок ведення бухгалтерського обліку доходів і витрат на підприємствах
10.	Голов С. Ф. Управлінський облік [10]	Визначено завдання управлінського обліку на підприємстві та його інструментарії
11.	Гринчуцький В.І. Економіка підприємства [12]	Визначення, класифікація, оцінка доходів підприємства
12.	Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності [13]	В монографії розглянуто система обліку фінансових результатів діяльності підприємства
13.	Грузинов В.П. Економіка підприємства [14]	Визначення, класифікація, оцінка доходів підприємства

Продовження дод.В
Продовження таблиці В.2

1	2	3
---	---	---

14.	Дмитрук Н.М. Сутність, склад та напрямки вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах [15]	Порядок ведення бухгалтерського обліку доходів і витрат на підприємствах
15.	Каменська Т. Міжнародні стандарти фінансової звітності в Україні: сучасний стан, практика і проблеми впровадження [18]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку відповідно до національних та міжнародних стандартів
16.	Канцедал Н.А. Документування в системі бухгалтерського обліку: юридичний аспект [20]	Досліджуються численні первинні бухгалтерські документи, їх застосування в обліковому процесі та порядок їх заповнення
17.	Карпенко О. В. Практичні підходи до підготовки внутрішньої звітності [21]	Розкрито порядок підготовки до формування звітності та її складання
18.	Карпенко О. В. Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання [22]	Визначено завдання управлінського обліку на підприємстві та його інструментарії
19.	Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення [24]	Досліджуються численні первинні бухгалтерські документи, їх застосування в обліковому процесі та порядок їх заповнення
20.	Кубик В.Д. Проблеми обліку доходів підприємств у світні застосування національних і міжнародних стандартів обліку [27]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку відповідно до національних та міжнародних стандартів
21.	Лагутін В.Д. Економічна теорія [28]	Вивчена еволюція предмета та методу економічної теорії, розкрита основа функціонування економічної системи, визначення змісту і структури суспільного виробництва, проаналізовані конкуренції та наслідків монополії, сутності капіталу та його функціональних форм
22.	Легенчук С.Ф. Управління бухгалтерським документооборотом на підприємстві: аналіз основних підходів [29]	Досліджуються численні первинні бухгалтерські документи, їх застосування в обліковому процесі та порядок їх заповнення

Продовження дод.В
Продовження таблиці В.2

1	2	3
---	---	---

23.	Мазаракі А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства [32]	Розглянуті питання аналізу і планування стратегії діяльності підприємства
24.	Маренич Т. Сутність бухгалтерського обліку як системи економічного регулювання [30]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів
25.	Михальчук Т.Г. Оподаткування малого бізнесу як напрям розвитку підприємництва в Україні [34]	Напрямки розвитку малого підприємництва в Україні
26.	Нападовська Л. В. Управлінський облік [35]	Визначено завдання управлінського обліку на підприємстві та його інструментарії
27.	Ніколаєва С.В. Економічна сутність зміст категорії «Дохід підприємства» [37]	Визначення, класифікація, оцінка доходів підприємства
28.	Пушкар М. С. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація [59]	Напрямки розвитку бухгалтерського обліку в Україні
29.	Ситник Г.В. Фінанси торгівлі [62]	Визначення, класифікація, оцінка доходів підприємства
30.	Сідун, Пономарьова. Економіка підприємства [63]	Визначення, класифікація, оцінка доходів підприємства
31.	Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [65]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів
32.	Фінансовий облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ Л.В. Нападовська, А.В. Алексєєва, О.А. Бакурова та ін [66]	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів
33.	Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством [71]	Порядок ведення бухгалтерського обліку доходів на підприємствах

Додаток Г

Організаційна структура, характеристика та аналіз діяльності

ТОВ «Шинний Союз Лтд»

Для написання випускної кваліфікаційної роботи в якості базового підприємства було обрано підприємство ТОВ «Шинний Союз Лтд», яке є підприємством оптової торгівлі і займається реалізацією автошин та акумуляторів.

ТОВ «Шинний Союз Лтд» є юридичною особою, має круглу печатку зі своїм найменуванням, штампи та печатки для діловодства, окремий баланс, поточний та інші рахунки в банківських установах. Організаційна структура підприємства наведена на рис.Г.1.

Економічний потенціал ТОВ «Шинний Союз Лтд» визначається загальною величиною джерел фінансування і дорівнює вартості засобів, що знаходяться в його розпорядженні.

*Основні аналітичні показники фінансового стану ТОВ
«Шинний Союз Лтд» за 2016-2018 рр*

№ п/п	Показники	Нормативне значення	На 31.12.16р.	На 31.12.17р.	На 31.12.18р.
1	2	3	4	5	6
1. Аналіз ліквідності підприємства					
1.1	Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	> 1 Збільшення	1,76	2,01	2,26
1.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7 – 0,8	0,67	0,43	1,0
1.3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,35 Збільшення	0,24	0,33	0,57
1.4	Чистий оборотний капітал (тис. грн.)	> 0 Збільшення	2100,0	1990,0	2300,0
2. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства					
2.1	Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	> 0,5	0,71	0,59	0,66
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	> 1	1,84	1,42	1,97

Продовження дод.Г

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

2.3	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	> 0,1	0,18	0,16	0,31
2.4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,1 Збільшення	0,21	0,15	0,24
3. Аналіз ділової активності підприємства					
3.1	Коефіцієнт оборотності активів	Збільшення	1,11	1,15	1,15
3.2	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Збільшення	3,94	4,68	5,02
3.3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Збільшення	16,84	17,46	19,05
3.4	Строк погашення дебіторської заборгованості (днів)	Зменшення	24,86	20,62	18,90
3.5	Строк погашення кредиторської заборгованості (днів)	Зменшення	84,32	76,92	71,71
3.6	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Збільшення	2,45	2,58	3,70
3.7	Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Збільшення	3,15	3,82	3,45
3.8	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Збільшення	1,95	1,80	2,0
4. Аналіз рентабельності підприємства					
4.1	Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	Збільшення	6,88	7,05	8,18
4.2	Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	Збільшення	8,21	8,47	10,0
4.3	Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від	Збільшення	7,84	8,03	9,7

	операційної діяльності				
4.4	Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	Збільшення	6,04	6,16	7,14

Динаміка складу активів та джерел їх формування ТОВ «Шинний Союз Лтд» за 2014 – 2018 рр. наведені в табл.Г.1 та табл.Г.2.

Загальна вартість майна ТОВ «Шинний Союз Лтд» протягом 2014- 2018 рр. практично залишалася без змін.. Разом з тим в 2017 році відбулося збільшення обсягу активів, що не є позитивним для підприємства, і свідчить про підвищення економічного потенціалу підприємства, його ваги на ринку. Загальна вартість активів в 2018 році збільшилася на 182,9 тис.грн. %. Така зміна в обсязі активів підприємства була зумовлена збільшенням оборотних активів.

Обсяг реалізації на підприємстві не має чіткої тенденцію – він то зменшується, то збільшується. У 2018 році дохід збільшився порівняно з 2017 роком на 2724,9 тис.грн., але це за рахунок підвищення цін практично на 100% порівняно з минулим роком, при цьому рентабельність с 7% знизилася до 2% в зв'язку з великою кокуренцією на ринку.

Загальний дохід підприємства не має стабільного характеру. Загальна тенденція до збільшення доходу 2018 році свідчить про те, що керівництво підприємства у звітному періоді приділяло значну увагу розвитку діяльності підприємства, яка є джерелами утворення доходу. і можливо зробити висновок, що загальна оцінка діяльності та розвитку підприємства у 2014 - 2018 рр. є позитивною.

Форми звітності ТОВ «Шинний Союз Лтд» наведені у додатку К

Продовження дод.Г

Рис. Г.1. Організаційна структура ТОВ «Шинний Союз Лтд»

Динаміка обсягу та складу активів підприємства ТОВ «Шинний Союз Лтд» за 2014-2018 роки

Найменування показника	Значення, тис. грн.					Абсолютне відхилення, тис. грн.				Відносне відхилення, %			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
1. Необоротні активи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Основні засоби													
2. Оборотні активи	323,8	284,6	184,5	271,6	163,2	-39,2	-100,1	87,1	-108,4	40,2948	204,17	661,008	-112,67
2.1. Виробничі запаси													
2.2. Товари	166,6	48,3	48,6	198,4	64,8	-118,3	0,3	149,8	-133,6	-71,0	0,6	308,2	-67,3
2.3. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	137,2	202,1	115	9	9	64,9	-87,1	-115	9	47,3	-43,1	-100,0	0,0
2.4. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		1,4	5,6	15,4		1,4	4,2	9,8	-15,4	0,0	300,0	175,0	-100,0
2.5. Інша поточна дебіторська заборгованість													
2.6. Грошові кошти та їх еквіваленти	20	32,8	15,3	57,8	89,4	12,8	-17,5	42,5	31,6	64,0	-53,4	277,8	54,7
2.7. Інші оборотні активи													
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття													
Підсумок	323,8	284,6	184,5	271,6	163,2	-39,2	-100,1	87,1	-108,4	40,2948	204,17	661,008	-112,67

Таблиця Г.1

Продовження дод.Г

Динаміка обсягу та складу джерел фінансування підприємства ТОВ «Шинний Союз Лтд» за 2014-2018 роки

Найменування показника	Значення, тис. грн.					Абсолютне відхилення, тис. грн.				Відносне відхилення, %			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
1. Власний капітал	255,8	260,5	58,4	65,5	61,2	4,7	-202,1	7,1	-4,3	2,21907	-93,349	49,3056	-20
1.1. Зареєстрований капітал	44	44	44	44	44	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.. Нерозподілений прибуток	211,8	216,5	14,4	21,5	17,2	4,7	-202,1	7,1	-4,3	2,2	-93,3	49,3	-20,0
1.3. Неоплачений капітал													
2. Поточні зобов'язання	68	24,1	126,1	206,1	102	-43,9	102	80	-104,1	-64,6	423,2	63,4	-50,5
2.1. Короткострокові кредити банків													
2.2. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	64,3	20,6	118,9	180,6	96	-43,7	98,3	61,7	-84,6	-68,0	477,2	51,9	-46,8
2.3. Розрахунки з бюджетом	1,6	1,4	3,6	2,1	1,4	-0,2	2,2	-1,5	-0,7	-12,5	157,1	-41,7	-33,3
2.4. Розрахунки зі страхуванням	0,7	0,7	0,8	1	1	0	0,1	0,2	0	0,0	14,3	25,0	0,0
2.5. Розрахунки з оплати праці	1,4	1,4	2,8	3,6	3,6	0	1,4	0,8	0	0,0	100,0	28,6	0,0

Таблиця Г.2

Продовження дод.Г

Динаміка доходів і витрат ТОВ «Шинний Союз» т за 2014-2018 р

Показники	Значення, тис. грн.					Абсолютне відхилення, тис. грн.				Відносне відхилення, %			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Чистий дохід від реалізації продукції, товарів	4340,8	5986,7	8837	9089,6	8049,7	1645,9	2850,3	252,6	-1039,9	37,9	47,6	2,9	-11,4
Інші доходи													
Разом доходи	4340,8	5986,7	8837	9089,6	8049,7	1645,9	2850,3	252,6	-1039,9	37,917	47,6105	2,85844	11,441
Собівартість реалізованих товарів	4284,5	5919,3	8786,1	8881,3	7932,8	1634,8	2866,8	95,2	-948,5	38,2	48,4	1,1	-10,7
Інші операційні витрати	53,5	61,7	34,7	199,6	113,5	8,2	-27	164,9	-86,1	15,3	-43,8	475,2	-43,1
Разом витрати	4338	5981	8820,8	9080,9	8046,3	1643,0	2839,8	260,1	-1034,6	53,5	4,7	476,3	-53,8
Фінансовий результат до оподаткування	2,8	5,7	16,2	8,7	3,4	2,9	10,5	-7,5	-5,3	103,6	184,2	-46,3	-60,9
Податок на прибуток	0,5	1	2,9	1,6	0,6	0,5	1,9	-1,3	-1	100,0	190,0	-44,8	-62,5
Чистий прибуток	2,3	4,7	13,3	7,1	2,8	2,4	8,6	-6,2	-4,3	3,6	-5,8	-1,5	1,6

Таблиця Г.3

Продовження дод.Г

Наказ про облікову політику

ТОВ «Шинний Союз Лтд»

«5» січня 2019 р.

На виконання вимог Закону України від 16 липня 1999 року № 996–XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності **наказують**:

1. При відображенні в бухгалтерському обліку господарських операцій і подій застосовувати норми відповідних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України.

2. За відсутності необхідних норм у вітчизняних П(С)БО застосовувати аналогічні норми системи міжнародних стандартів фінансової звітності МСБО–МСФЗ (IAS–IFRS) на підставі того, що національні стандарти не можуть суперечити міжнародним.

3. Установити межу суттєвості для:

- окремих об'єктів обліку, що належать до активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства, – 5 % підсумку всіх активів, зобов'язань і власного капіталу відповідно;

- окремих видів доходів і витрат – 2 % чистого прибутку (збитку) підприємства;

- проведення переоцінки або зменшення корисності об'єктів основних засобів – відхилення залишкової вартості від їхньої справедливої вартості у розмірі 10 % такого відхилення;

- визначення подібних активів – різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не повинна перевищувати 10 %;

- статей фінансової звітності – 1000 грн.

4. Не відображати відстрочені податкові активи й відстрочені податкові зобов'язання у річній фінансовій звітності.

6. При перерахуванні доходів, витрат і грошових коштів, виражених в іноземній валюті, середньозважений валютний курс не застосовувати.

7. Для визнання основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, встановлення строку корисного використання об'єктів та вибору методу нарахування амортизації створити постійно діючу експертну технічну комісію.

8. Матеріальні активи, термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року, а вартість менше 6000 грн., вважати іншими необоротними матеріальними активами.

9. При нарахуванні амортизації основних засобів застосовувати прямолінійний метод нарахування амортизації

10. Проводити переоцінку тих об'єктів основних засобів, залишкова вартість яких відрізняється від їхньої справедливої вартості на дату балансу

більше ніж на 15 %.

11. При нарахуванні амортизації нематеріальних активів застосовувати прямолінійний метод.

12. Здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок.

13. Одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати кожне їхнє найменування.

14. Облік транспортно-заготівельних витрат вести на окремому субрахунку в цілому, а не за групами.

15. У разі продажу чи іншому вибутті запасів застосовувати метод ФІФО.

16. Величину резерву сумнівних боргів розраховувати за методом класифікації дебіторської заборгованості (із застосуванням коефіцієнта сумнівності для кожної групи боржників).

17. Створювати резерв забезпечення на виплату відпусток працівникам підприємства та виконання гарантійних зобов'язань.

18. Контроль за виконанням цього наказу покласти на фінансового директора та головного бухгалтера підприємства.

Відображення доходів підприємства в первинних документах

№ з/п	Вид доходу	Первинний документ
1	Дохід від реалізації товарів	Прибутковий касовий ордер, Виписка банку, Рахунок-фактура, Товарно-транспортна накладна, Накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, Розрахунок (довідка) бухгалтерії
2	Інші операційні доходи	Прибутковий касовий ордер, Виписка банку, Рахунок-фактура, Товарно-транспортна накладна, Накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, договір оренди, Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, Інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей, Розрахунок (довідка) бухгалтерії
3	Дохід від участі в капіталі	Розрахунок (довідка) бухгалтерії, Виписка банку
4	Інші фінансові доходи	Прибутковий касовий ордер, Виписка банку, Рахунок-фактура, Товарно-транспортна накладна, Накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
5	Інші доходи	Прибутковий касовий ордер, Виписка банку, Рахунок-фактура, Товарно-транспортна накладна, Накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, договір оренди, Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, Договори та контракти із постачальниками і фінансово-кредитними установами

Таблиця Е.2

Класифікація документів з обліку доходів підприємства

№ пор.	Класифікаційна група	Види документів	Застосування базовим підприємством
1.	Документи, що засвідчують згоду сторін при здійсненні угоди	Договір купівлі–продажу	+
		Договір міни (бартерний контракт)	-
2.	Документи-підстави для відображення доходу від реалізації товарів	Видаткова накладна	+
		Товарно–транспортна накладна	-
		Рахунок–фактура	+
		Авіа–накладна	-
		Залізнична накладна	-
3.	Податкові документи	Податкова накладна (ел. форма)	+
		Розрахунок корегування до податкової накладної (ел. форма)	+
4.	Розрахункові	Виписка банку	+
		Касові ордери	+
		Чек	+
5.	Інші документи	Акти виконаних робіт	-

Характеристика рахунків для обліку доходів торговельних підприємств

№	Назва	Застосування
1	2	3
70	"Доходи від реалізації"	призначено для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, про доходи від грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу. За кредитом субрахунків 702 - 703 відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - належна сума непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством); результат операцій перестрахування (у кореспонденції з субрахунком 705 "Перестрахування"); результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях); та списання у порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати". Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством.
702	"Дохід від реалізації товарів"	підприємства торгівлі та інші організації узагальнюють інформацію про доходи від реалізації товарів.
703	"Дохід від реалізації робіт і послуг"	підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, узагальнюють інформацію про доходи від реалізації робіт і послуг, про результати зміни резервів незароблених премій.
704	"Вирахування з доходу"	за дебетом відображаються суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітентів, принципалів; сума наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернутих покупцем продукції та товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу. За кредитом субрахунку 704 відображається списання дебетових оборотів на рахунок 79 "Фінансові результати".

Продовження дод. Е

Продовження таблиці Е.3

1	2	3
71	"Інший операційний дохід"	<p>узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).</p> <p>До інших операційних доходів відносяться: доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці за операціями в іноземній валюті; суми штрафів, пені, неустойок та інших санкцій за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, господарського суду про їх стягнення; доходи від списання кредиторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності; відшкодування раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні); суми одержаних безоплатно оборотних активів та субсидій; інші доходи від операційної діяльності.</p> <p>За кредитом рахунку 71 "Інший операційний дохід" відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - суми непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного збору та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати".</p>
710	"Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю"	<p>узагальнюється інформація про доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, та від зміни справедливої вартості біологічних активів, який визначено відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи".</p>
711	"Дохід від реалізації іноземної"	узагальнюється інформація про доходи від реалізації іноземної валюти.

валюти"		
Продовження дод. Е		
<i>Продовження таблиці Е.3</i>		
1	2	3
712	"Дохід від реалізації інших оборотних активів"	узагальнюється інформація про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів тощо), а також необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.
713	"Дохід від операційної оренди активів"	узагальнюється інформація про доходи від оренди (крім фінансової) майна, якщо ця діяльність не є предметом (метою) створення підприємства.
714	"Дохід від операційної курсової різниці"	узагальнюється інформація про доходи від курсових різниць за активами й зобов'язаннями підприємства - пов'язаними з операційною діяльністю підприємства.
715	"Одержані штрафи, пені, неустойки"	узагальнюється інформація про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, арбітражного суду про їх стягнення, а також про суми з відшкодування зазнаних збитків.
716	"Відшкодування раніше списаних активів"	узагальнюється інформація про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних оборотних активів.
717	"Дохід від списання кредиторської заборгованості"	узагальнюється інформація про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу, по закінченні строку позовної давності.
718	"Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів"	узагальнюється інформація про доходи від безоплатно одержаних оборотних активів (окрім фінансових інвестицій) і доходи від цільового фінансування, пов'язаного з операційною діяльністю.
719	"Інші доходи від операційної діяльності"	узагальнюється інформація про інші доходи від операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на інших субрахунках рахунку 71 "Інший операційний дохід", зокрема про доходи від операцій з тарою, від інвентаризації від діяльності житлово-комунальних і обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів, будинків відпочинку, санаторіїв та інших закладів оздоровчого та культурного призначення

Рис.Е.2 Характеристика ПСБО 15 «Дохід»

Робочий план рахунків ТОВ «Шинний Союз Лтд»

Синтетичні рахунки		Субрахунки (рахунки другого порядку)	
Код	Назва	Код	Назва
1	2	3	4
Клас 1. Необоротні активи			
10	Основні засоби	104	Машини та обладнання
		105	Транспортні засоби
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131	Знос основних засобів
15	Капітальні інвестиції	152	Придбання (виготовлення) основних засобів
Клас 2. Запаси			
28	Товари	281	Товари на складі
		286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу
30	Готівка	301	Готівка в національній валюті
31	Рахунки в банку	311	Поточні рахунки в національній валюті
		315	Спеціальні рахунки в національній валюті
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями
		371	Розрахунки за виданими авансами
37	Розрахунки з різними дебіторами	372	Розрахунки з підзвітними особами
		373	Розрахунки за нарахованими доходами
		374	Розрахунки за претензіями
		377	Розрахунки з іншими дебіторами
39	Витрати майбутніх періодів		За видами витрат
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань			
40	Статутний капітал		За видами капіталу

Продовження дод.Е

Продовження таблиці Е.4

1	2	3	4
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441	Прибуток нерозподілений
		442	Непокриті збитки
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді
46	Неоплачений капітал		За видами капіталу
Клас 6. Поточні зобов'язання			
60	Короткострокові позики	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті
64	Розрахунки за податками платежами	641	Розрахунки за податками
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами
		643	Податкові зобов'язання
		644	Податковий кредит
65	Розрахунки за страхування	651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування
		652	За соціальним страхуванням
66	Розрахунки за виплатами працівникам	661	Розрахунки за заробітною платою
		662	Розрахунки з депонентами
		663	Розрахунки за іншими виплатами
68	Розрахунки за іншими операціями	680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу
		681	Розрахунки за авансами одержаними
		684	Розрахунки за нарахованими відсотками
		685	Розрахунки з іншими кредиторами
Клас 7. Доходи і результати діяльності			
70	Доходи від реалізації	702	Дохід від реалізації товарів
		704	Вирахування з доходу

Продовження дод.Е

Продовження таблиці Е.4

1	1	1	1
71	Інший операційний дохід	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
		711	Дохід від реалізації іноземної валюти
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів
		714	Дохід від операційної курсової різниці
		715	Одержані штрафи, пені, неустойки
		716	Відшкодування раніше списаних активів
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості
		718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів
		719	Інші доходи від операційної діяльності
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності
		792	Результат фінансових операцій
		793	Результат іншої звичайної діяльності
Клас 9. Витрати діяльності			
90	Собівартість реалізації	902	Собівартість реалізованих товарів
92	Адміністративні витрати		За видами витрат
93	Витрати на збут		За видами витрат
94	Інші операційної діяльності витрати	943	Собівартість реалізованих виробничих запасів
		944	Сумнівні та безнадійні борги
		945	Втрати від операційної курсової різниці
		946	Втрати від знецінення запасів
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей
		948	Визнані штрафи, пені, неустойки
		949	Інші витрати операційної діяльності
98	Податок на прибуток	981	Податок на прибуток

Кореспонденція рахунків ТОВ «Шинний Союз Лтд»

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухоблік		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1. Продаж товарів				
На умовах передоплати				
1.1	Отримано передоплату від покупця	311	681	1200,00
1.2	Нараховано податкові зобов'язання за ПДВ	643	641	200,00
1.3	Відображено дохід від реалізації	361	702	1200,00
1.4	Відображено податкові зобов'язання за ПДВ	702	643	200,00
Перша подія — відвантаження				
1.5	Відображено дохід від реалізації	361	702	1200,00
1.6	Відображено податкові зобов'язання за ПДВ	702	641	200,00
2. Повернення товарів				
2.1	Відкориговано дохід за поверненим товаром	704	(361)	1200,00
11.6	Відкориговано (зменшено) податкові зобов'язання за ПДВ (методом «сторно»)	704	641	200,00

Заповнення розділів декларації податку на додану вартість

Код рядка	Код додатка	Як заповнити Розділ
1	2	3
I "Податкові зобов'язання"		
1.1	Д5	Відображаються операції, що оподатковуються за ставковою 20% або 7%, зокрема постачання товарів, робіт, послуг на митній території України; безплатне постачання товарів, робіт, послуг; операції, які до них прирівнюються.
1.2		
2		Записуються обсяги постачання товарів за межі митної території, що обкладаються нульовою ставкою. Це експорт, реекспорт, безмитна торгівля, вільні економічні зони.
3		Відображаються інші операції, які оподатковуються за нульовою ставкою. Це може бути постачання товарів, зокрема для заправки морських суден; постачання товарів магазинами безмитної торгівлі; постачання послуг; інші випадки (пп. 195.1.2 ПК, 195.1.3, п. 211.1, п. 8 підрозділу 2 розділу XX ПК).
4.1	Д.1, Д5, Д7	Сума податкового зобов'язання та коригування відповідно до п. 198.5 та 199.1 ПК, зокрема використання товарів/послуг в операціях, які не об'єктом оподаткування ПДВ.
4.2		
5	Д6	Відображаються обсяги постачань товарів/послуг, які не є об'єктом оподаткування згідно зі ст. 196 та 197 ПК, операції з постачання послуг за межами митної території.
6	Д1	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких визначено на митній території.
7		Коригування, які не потрапили до рядка 4.1 (4.2) (відповідно до ст. 192 ПК при поверненні авансів, товарів, зміни ціни товарів).
8		Коригування через нецільове використання імпортованих товарів звільнених від оподаткування.
9		Всього податкових зобов'язань (сума).
Розділ II "Податковий кредит"		
10.1	Д5	Відображаються обсяги придбання (виготовлення, будівництва, спорудження, створення) за товарами (послугами, необоротними активами), придбаними з

10.2		ПДВ за ставкою 20% або 7% на митній території України
Продовження дод.Е Продовження таблиці Е.6		
1	2	3
10.3		. Те саме, але придбане за нульовою ставкою або без ПДВ на митній території.
11.1		Відображаються операції з імпорту, у т.ч. безплатного за ставкою 20% або 7%.
11.2		
12		Обсяг ввезення на митну територію товарів, при митному оформленні яких сплату ПДВ було відстрочено шляхом видачі податкового векселя (підрозділ 3 розділу ХХ ПК).
13	Д1	Послуги отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території
14		. Коригування податкового кредиту (зокрема у зв'язку зі зміною компенсації вартості товарів/послуг (ст. 192 ПК) на підставі РК
15	Д7	Заповнюється, якщо є оподатковувані та неоподатковувані операції та обороти активів придбані до 01 липня 2015 р.
16		Від'ємне значення, що включається до складу податкового кредиту звітного періоду.
16.1		
16.2		
16.3		
17		Всього податкового кредиту (сума).
Розділ III "Розрахунки за звітний період"		
18		Позитивне значення різниці між податковим зобов'язанням (рядок 9) і податковим кредитом (рядок 17).
19	Д3 Д4	Заповнюється у разі отримання від'ємного значення між податковим зобов'язанням та податковим кредитом у поточному та/або минулих періодах. Ніяких мінусів перед числами ставити не потрібно
19.1		
20		
20.1		
20.2		
20.3		
21	Д2	

Додаток Ж

Декларація на прибуток ТОВ «Шинний Союз Лтд» за 2018 рік.

Додаток З

Декларація на додану вартість ТОВ «Шинний Союз Лтд» за липень 2019

Додаток К

Фінансова звітність ТОВ «Шинний Союз Лтд» за 5 років